

Verslag *Broedseizoen 2005*

Werkgroep Nestkasten

Vogelwacht Uden e.o.

Samenvatting

In dit verslag is te lezen hoe het er aan toe ging in het broedseizoen van het jaar 2005 in de bossen rond Uden.

Ten opzichte van vorig jaar werden er, in 2005, 20% meer nesten gecontroleerd: namelijk 329! Dit kwam mede doordat er een nieuw gebied bijgekomen is waar nestkasten zijn opgehangen: Op de Maashorst bij de Plassen van Hofmans richting Schaijk. Ook was het bezettingspercentage in de laatste weken van april al zo hoog (~95%) dat er een groot aantal kasten is bij gehangen om de laatkomers te bedienen. Het totaal aantal eieren dat werd gezien was 2253, daaruit kwamen 1871 jongen waarvan er uiteindelijk 1758 uitvlogen.

De Koolmees (167 nesten) en Pimpelmees (68 nesten) deden het best maar ook de Bonte Vliegenvanger (13 nesten) deed het goed. De Zwarte Mees en Gekraagde Roodstaart bleven net als vorig jaar op 4 nesten steken maar de Boomklever steeg spectaculair naar 5 nesten, nadat vorig jaar het eerste broedsel was gezien. Dit jaar konden we voor het eerst de Grote Bonte Specht in een aantal kasten ontvangen, helaas is er van de drie gelegde eieren geen een uitgekomen.

Hoewel het bezettingspercentage hoog was, was er een dieptepunt in legselgrootte; sinds dat we gedetailleerde gegevens verzamelen is die bij de Koolmees (7.8 eieren per nest) en Pimpelmees (8.9 eieren per nest) niet zo laag geweest. De dag waarop gemiddeld het eerste ei werd gelegd was drie dagen eerder dan in 2004: 18 april voor de Koolmees en 14 april voor de Pimpelmees. Ook het percentage tweede legsels was dramatisch laag: 4.2% voor de koolmees (was 12.2%) en 1.5% voor de Pimpelmees (was 5.9%).

Naast de vogels vonden we in de herfst nog een Grootoorvleermuis slapend in de nestkast en Vleermuizen keutels in een paar andere. Ook werden er sporen van muizen aangetroffen in verschillende kasten; Willie Bergmans werd zelfs nog verrast door een levende Bruine Bosmuis. Wat er verder in en rond de kasten en binnen de werkgroep gebeurde kan men lezen in dit verslag.

Introductie

2005 was een actief jaar voor de werkgroep nestkasten van de Vogelwacht Uden e.o.. Naast het werk in de eigen gebieden zijn veel werkgroepleden op bezoek geweest in andere gebieden en is er zelfs één nieuw gebied bij gekomen. In dit verslag staat weergegeven wat er zoal binnen de werkgroep en in het broedseizoen 2005 is gebeurd en hoe zich dat verhoudt tot voorgaande jaren.

Donderdag 24 maart 2005 hebben we de aftrap van het seizoen gehad met een werkgroep avond in de Groenhoeve. Hoewel er een aantal mensen niet waren was het toch een leuke avond met veel nieuwe plannen, tips en levendige discussies. Een hoogtepunt vond ik het verhaal van Jan, dat ik ook in dit verslag wil weergegeven: bij zijn burens in de tuin was er een nestkast waar al een tijdje Koolmezen in en uit vlogen totdat de kast gekraakt werd door een paartje Pimpels. Dit was zozeer tegen de wens van de burens dat, toen beide Pimpelmezen in de kast zaten, de buurman het kastje dichtmaakte en van de muur afhaakte, van Uden naar Zeeland reed en daar de Pimpelmezen losliet!!! Ja, de betrokkenheid met je nestkastvogels kan grote vormen aannemen!

Ook was het verheugend om te merken dat iedereen meer gezamenlijke bijeenkomsten wilde: afgesproken is om net als vroeger een herfstbijeenkomst te houden en in het seizoen een aantal keer bij een van de groepen in het gebied te gaan kijken door gewoon een ronde mee te lopen! Aan het "buurten" is massaal gehoor aan gegeven: Leo is in Bernheze en de Grensweg op bezoek geweest, Peter van der Heijden (IVN Veghel, die volgend jaar daar waarschijnlijk een groepje wil op starten) is mee geweest op de Hengstheuvel. Els Loeffen (een zeer enthousiaste "thuiswerker" van het IVN Grave) is samen met Irene en Harry Claassen naar Schaijk getogen en de jeugdvogelwacht met begeleiders (en Lambert....) hebben kennis gemaakt met onze hobby en de Grensweg en de Hengstheuvel bezocht. Het kan zijn dat ik er nog wat vergeten ben maar, en dat hoorde ik ook van anderen, het is erg leuk om eens in het gebied van een ander te kijken (zeker als je zelf in je gebied geen Bonte Vliegenvangers hebt, of Boomklevers) en ook eens te kijken hoe men precies controleert (zo leerde ik van Lambert dat als zij, tussen twee bezoeken die meestal twee weken uiteen lagen, geen verandering waarnamen, het nest materiaal verwijderen om zodoende een volgende broedpoging mogelijk te maken!).

Gemeentelijke toestemming

Officieel is het zo dat, wil men in Nederland een bepaald terrein bezoeken, er schriftelijk toestemming door de grondeigenaar gegeven moet worden of men moet vergezeld zijn van de grondeigenaar. Dit jaar is er al vroeg begonnen met contact op te nemen met de gemeente Uden om de, nu drie jaar, slepende kwestie rond de officiële toestemming zodat wij ons buiten de gebaande paden mogen begeven. Helaas krijgt de (juridische afdeling van de) gemeente het dit jaar wederom niet voor elkaar om de toestemming officieel te regelen. Als door inspecteurs daartoe gevraagd werd moesten we maar verwijzen naar Dhr Althuisen, Hoofd van de gemeentelijke groenvoorziening. Om toch iets officieels te regelen is daarom besloten om voor alle werkgroepleden bij het SOVON een legitimatie kaart aan te vragen die nog enige officiële uitstraling heeft, maar eigenlijk niet voldoende is.

Enthousiast gemaakt door de presentatie over nestkasten controles en resultaten van de vorige jaren, is er bij het **IVN Bernheze** een nestkasten project gestart. Om gelijk dit broedseizoen nog mee te pikken (10 tot 20 kastjes) is energiek begonnen met de basale kant van het werk: de nimmer stillende behoefte naar goed hout, een zaag-gelegenheid en een gebied. Het hout is gekocht bij Houthandel Jacobs die een en ander in rap tempo in de standaard maten zaagde (plankjes van 25 bij 25 cm). De kastjes zijn op een avond in verenigingsgebouw "De Groenling" gemaakt, waar met een indrukwekkend arsenaal aan boren, spijkers, tekenhaken en het ware "Nico-gevoel" een echte productie lijn werd klaargezet. Op het eind van de avond stonden er 14 nieuwe kasten, 10 met een invliegopening van 28 mm en 4 met een opening van 46 mm. De kasten werden op 26 maart opgehangen op een overweldigende locatie (tussen Loosbroek, Heesch en Vinkel, kilometer hok 45-35-43 of 162-411), een streep productiebos is temidden van weilanden, een oase voor vogels in een zee van gras.

Uiteindelijk hebben er alleen maar Kool- en Pimpelmezen gebroed te hebben en was er een kast met 3 eieren van de Grote Bonte Specht, die een mezen-nest gekraakt en verwijderd hadden, welke niet zijn uitgekomen. Waarschijnlijk, er werd elke week gecontroleerd, zijn de eieren niet bebroed geweest.

Bij het **IVN Grave** is begin maart ook een presentatie gehouden om de, daar net beginnende, vogelwerkgroep te informeren. Het was een gezellige ochtend en ook daar bleek dat er veel werk te doen is; er waren veel activiteiten gepland (steenuilen kasten, inventarisaties, huiszwaluwen en weidevogel bescherming) en er was, net als overal, mankracht te kort. De aandacht rees toen ik foto's liet zien van nestkasten van de Grote Gele Kwikstaarten. Het bleek dat er op een eilandje in het Lange Ven bij Escharen vorig jaar één gebroed heeft, met in een boom daarboven een Boomvalk. Besloten werd om te proberen op dat eilandje een nestkast voor de Grote Gele Kwik op te hangen. Tevens werden er een aantal mensen gevraagd, die genoeg kasten in de tuin hadden om ook actief te gaan controleren; hun nestkaarten zullen meegenomen worden bij de thuiswerkers.

Nadat de **gezamenlijke activiteit** van vorig jaar niet zo succesvol is geweest (in de uitgereikte Grauwe Vliegenvanger kasten heeft helemaal niks en niemendal gebroed) was er voor dit jaar iets anders bedacht. Nadat ik vorig jaar bij toeval een Tjiftjaf nest ontdekte viel mijn oog op het laatste broednieuws van het SOVON (http://www.sovon.nl/pdf/broednieuws_18.pdf) waarin over maar liefst 4 pagina's aangegeven staat hoe je aan het gedrag van de Tjiftjaf kan zien waar het nest is. Aangezien iedereen wel een Tjiftjaf in zijn tuin heeft is er besloten dat we dit jaar Tjiffen nesten gaan zoeken. De schrijver van het stuk had er het eerste jaar al 55!!! Ik heb niet mogen vernemen of er iemand ook daadwerkelijk naar Tjiftjaf nesten gezocht heeft, er zijn in ieder geval geen nestresultaten van binnen gekomen

Tijdens het broedseizoen kon ik tevens de volgende mooie **uitspraken** optekenen:

- Achterhoekse Wijsheid (Jan): Zeven horzels en één slager met een mes kunnen een paard doodsteken (naar aanleiding van wespennesten in zijn kast)
- Een Nederlandse bioloog: 'we doen niet zomaar wat we leuk vinden, maar wat we doen vinden we wel leuk'.

Hieronder kan men de activiteiten en wetenswaardigheden van de verschillende sub-groepjes / gebieden vinden, de broedresultaten per gebied en per soort en daarna een korte vergelijking met voorgaande jaren

Groep Odiliapeel Oost (OO)

Na het vertrek van Gunther Rutten is dit jaar is de groep uitgebreid met Harry Cornelissen uit Mill zodat ook deze groep (samen met Lambert en Hermien Verkuylen) weer op volle sterkte is. Harry heeft al veel ervaring met nestkastcontroles en heeft ook kooivogels: een waardevolle aanwinst in de groep! Ze zijn al vroeg in het seizoen begonnen met het verhangen van een aantal kasten maar hebben ook weer 5 nieuwe erbij gehangen (totaal nu 35)! Deze kasten werden dit seizoen 9x bezocht (02feb, 24mar, 07apr, 22apr, 03mei, 17mei, 31mei, 14jun en 28jun).

De 2 Boomkruiperkasten, die in februari multifunctioneel (ook geschikt voor mezen) zijn gemaakt, waren alle 2 bezet. De 5 voor de Gekraagde Roodstaart gereserveerde kasten zouden op 19 april open gemaakt worden maar al op zondag 17 april bleek dat op de Maashorst, de Bonte Vliegenvanger en de Gekraagde Roodstaart al terug waren. Dus zijn op zondag 17 april 's middags de kasten al open gemaakt. Op vrijdag 22 april (controle) bleek er in alle 5 opengemaakte kasten activiteit te zijn waarvan 1x1 ei, 1x2 ei en 1x3 ei! Helaas waren dit geen Gekraagde Roodstaart nesten!

Drie kasten, waar in begin april al activiteit te zien was, zijn dit jaar leeggeroofd door de Grote Bonte Specht. Deze had gelijk de invlieggaten wat groter gemaakt en in twee zelfs een nest ingemaakt, waarin in het totaal 1x1 en 1x2 grote room witte eieren gelegd (deze eieren zijn nog door, de hoffotograaf van de Vogelwacht Uden, John Hermans op de gevoelige plaat vastgelegd).

Opvallend was het hoge bezettingspercentage van de kasten: op 22 april waren 32 van de 34 (94%) bezet waarna besloten werd eer snel nog een bij te hangen. Deze kast, die op 24apr is opgehangen, was binnen een week gewoon helemaal verdwenen maar Lambert, Hermien en Harrie hebben meteen het "lik op stuk" beleid toegepast en er direct weer een nieuwe kast opgehangen.

Groep Odiliapeel West (OW)

Jan Nijhof en Johan van Roosmalen gingen er ook dit jaar weer met frisse moed tegenaan! Elk jaar worden er gestaag nieuwe kasten bij gehangen, dit jaar drie, waarmee het aantal op 37 komt. Één van de nieuwe kasten heeft een Gekraagde Roodstaart invlieggat maar helaas waren het dit jaar weer alleen Kool- en Pimpelmezen die de kasten bezochten! Deze kasten werden dit seizoen 4x bezocht (11apr, 21apr, 17mei en 22jun).

Helaas dus weer niks bijzonders dit jaar, of het moet het vroegste (Koolmees) legsel van onze groep zijn, met een eerste ei op 02apr05! Wel hadden zij, net als andere groepen, een heel hoog percentage van de kasten waarin activiteit te zien was: slechts 2 van de 37 waren onbezet. Opmerkelijk was verder dat er één nestkast was waar zoveel nestmateriaal in gesleept was dat het tot bij het invlieggat reikte.

Groep Maashorst Grensweg (GW)

Na het afscheid van Lilian Berniers, die jarenlang in deze groep heeft meegedraaid, is Peter, de man van Ineke Kleijnen, bij de groep gekomen. Enthousiast geworden door de mooie verhalen en de natuurbeleving van Ineke hebben zij, samen met de oude rot Theo Thijssen, dit jaar proberen in het, door massale houtkap geteisterde, gebied de nestkasten proberen te vinden en te controleren. Deze kasten werden dit seizoen 9x gecontroleerd (19mar, 02apr, 19apr, 28apr, 05mei, 14mei, 26mei, 02jun en 15jun).

Ook hier bleek al vroeg in het jaar een hoog bezettingspercentage: op dinsdag 19 april bleek al 43/48 nestkasten bezet te zijn: 90%! Na het eerste broedgeval in een nestkast van een boomklever, vorig jaar op de Hengstheuvel, werden er hier dit jaar maar liefst drie nestkasten bevolkt door Boomklevers: 1x7 ei, 1x 3 ei en 1x6 ei! Vaak werden ook nog deze mooie vogels op het nest aangetroffen. Een beregoed resultaat zeker met het feit in acht genomen dat Theo dit, met al zijn jaren ervaring, nog nooit gezien heeft! Zou het komen door de massale houtkap die plaatsgevonden heeft, waardoor alle, voor boomklevers geschikte hollen verdwenen zijn, of gewoon een geleidelijke biotoop verandering?

Theo had eind april, terwijl hij de hond aan het uitlaten was, alweer wat nieuwe kasten opgehangen want er waren zoveel nesten ingepikt door de mezen dat er voor eventuele Bonte Vliegenvangers niks over zou blijven. In twee van die nieuwe kasten waar sporen van én mezen én vliegenvangers waren gezien was de oorlog uitgebroken. In één kast vonden ze een dode Bonte Vliegenvanger en in een andere

kast was het nest een puinhoop en de eieren die er lagen zagen er ongezond uit. Allebei de kasten zijn toen maar schoongemaakt. [op het Internet werd er ook melding gemaakt van gevechten tussen Bonte Vliegenvangers en Koolmezen waarbij in 1 kast ook een dode Vliegenvanger lag naast een broedende Koolmees, met bloed aan haar snavel en bloed aan de muren!] Uiteindelijk resulteerde dit ook dit jaar weer maar liefst twaalf Bonte Vliegenvangers in de kasten, ook die hebben zich dus niks aangetrokken van de massale

houtkap in het gebied. Theo heeft bovendien nog een nest van een Boomkruiper ontdekt tussen het schors van een dode boom.

Groep Maashorst Slingepad (MS)

Harry en Irene Claassen vormen samen deze groep die 62 nestkasten heeft hangen in de Maashorst tussen het Slingepad en het PNEM gebouw. Deze kasten werden dit seizoen 8x gecontroleerd (13apr, 23apr, 04mei, 14 mei, 25mei, 06jun, 13jun, en 20jun). Het schoonmaken hebben ze in de controle rondes gedaan. Harry vertelde dat hij er 8 nieuwe kasten heeft opgehangen (waardoor het aantal dus op 62 komt). De nieuwe kasten die hij gemaakt heeft maakt hij allemaal met een groot gat, niks nauwkeurig uitboren van 28 of 30 mm maar gewoon de decoupeerzaag er in en voila! Sommige kasten plakt hij nog even dicht met breed tape tot begin mei als de Bonte Vliegenvanger en Gekraagde Roodstaart komen. Niet alleen dat levert een grotere diversiteit op, hij heeft duidelijk effecten gezien van de gevarieerdere biotoop die in zijn gebied gemaakt is toen een aantal jaren geleden verschillende bomen gekapt zijn. Vorig jaar had hij een Gekraagde Roodstaart, Bonte Vliegenvangers en een Koekoek in zijn kasten en dit jaar heeft hij tijdens de eerste ronde op 20mar05 een paartje Boomklevers in de buurt van een kast gezien, helaas is deze niet tot broeden overgegaan! Maar ze ontdekten nóg een Boomklever nest!! Weliswaar niet in een kast maar wel in een spechten nest in een boom waar een nestkast hing, jammer genoeg zit de ingang te hoog om te controleren!

Harry meldde in eerste instantie dat er nog niet veel bijzonders te zien was maar wel, en dat zagen we in meer gebieden, een heel hoog bezettingspercentage. Het was zelfs zo druk dat, zelfs op plaatsen waar op 10 m² drie kasten hingen, alles bezet was door mezen met eieren! Omdat mezen de potentiële kasten van de Gekraagde Roodstaart en Bonte Vliegenvanger bezetten, zijn er kasten bij gehangen.

Ook was er een vroege eileg: op 04apr05 van een zwarte mees! Evenals bij de Grensweg heeft Harry dit, in zijn 25 jaar dat hij dit doet, nog nooit meegemaakt. Vroeger waren er nooit boomklevers, nu hoor je ze meer en zijn er ook broedgevallen! De biotoop verandering door een meer natuurlijk bosbeheer lijkt duidelijk aan te slaan!

Wat bij hem ook was voorgekomen was dat er een nest bij was met een paar takjes mos en een ei! Nou lijkt dat op het eerste gezicht niets bijzonders maar veel andere groepen hadden zo'n zelfde observatie dit jaar.

Groep Maashorst Hengstheuveld (HH)

Willie Bergmans, Sjaak Celen en Leo Ballering zijn op 13mar05 voor het eerst op pad gegaan om de 72 kasten, bij Hengstheuveld, na te kijken en daar waar nodig te repareren. Theo Peeters is op de latere ronden meelopen. Het gebied werd dit jaar 6x bezocht (13mar, 10apr, 24apr, 08mei, 21mei en 08jun). Geen enkele kast was gestolen, een paar waren wat kapot dus eigenlijk viel alles dus mee. Een paar kasten die al meer dan twee jaar leeg hebben gestaan zijn verhangen! Opvallend was dat er maar liefst 5 kasten waren waar muizen nesten inzaten, twee daarvan lagen op de grond maar andere hingen nog gewoon met deksel en al aan de boom. De muizen nesten bestonden uit mos en strootjes dat tot een mooie bal was gevormd met de ingang boven in de bol recht voor het invlieggat. Begin april werden in twee nestkasten nog activiteiten van muizen gezien; 1 met mos, stro en afgekloven eikels en 1 met een dikke laag eikenbladeren. Toen Willie nog verder ging kijken bleek er een Bruine Bosmuis onder de bladeren te zitten (die waarschijnlijk net zo verbaasd was als wij)! Tijdens de volgende ronde, twee weken later, een fototoestel mee genomen maar bleek er al een Koolmees nest met 2 eieren in te liggen.

Ook was er nog een wespenest dat pas na de laatste controle van 13 juni 2004 gebouwd moet zijn; op die datum was er namelijk nog niks te zien. Toen we het verwijderden was er aan de binnenkant een mooie honingraat-structuur te zien (zie foto).

Ook in dit gebied grote activiteit: eind april vertoonden maar liefst 65/72 (92%) kasten sporen van activiteit en op zondag 24 april werden er al in totaal 260 eieren geteld! Na de eerste Boomlever vorig jaar, hebben er dit jaar maar liefst twee paartjes in de kasten gebroed maar helaas geen Zwarte Mees (Harry Claassen gaf als tip om kleine nestkasten met klein invlieggat op te hangen, misschien iets om volgend jaar te doen)! Verder werden nog twee

Kuifmees nesten ontdekt in berkenbomen maar alleen in één daarvan kon met moeite twee jongen gezien worden maar eigenlijk was ook deze niet goed te controleren.

Evenals in andere gebieden is er ook twee keer een eenzaam eitje gevonden in een kast waar nog geen nest in zat of waar alleen maar drie takje mos in lagen ... kwestie van hoge nood waarschijnlijk maar dit hadden we nog nooit eerder gezien! Ook waren

er een aantal kasten met eieren waarin wel mos lag (maar soms ook niet veel...) maar geen nestbekleding!

Op 21mei is het gebied bezocht met leden van de jeugdvogelwacht; deze hadden in het najaar zelf nestkasten gemaakt en nu konden ze eens kijken hoe er gecontroleerd moest worden. Leuk was dat ze in het begin alleen maar keken maar niets zagen en na een paar keer vragen "hoeveel eieren heb je gezien?" of "waren dit Koolmezen?" werd er ook echt wat gezien. We hebben de normale ronde gemaakt tot en met de Boomklever kast die nog niet was uitgevlogen. Wat een schitterende vogels zijn dit toch! De 7 jongen pasten maar net in de kast. Sommige kinderen waren wat teleurgesteld toen ze hoorden dat de andere groep langs de Grensweg ook nog eens nestkasten van de Bonte Vliegenvangers had gezien. Helaas bleek de dag erna dat we precies 1 kast te vroeg waren opgehouden: in de volgende kast zat namelijk onze eerste Gekraagde Roodstaart

sinds twee jaar te broeden op 7 blauwgroene eieren (foto). Een stuk verder vonden we nog een Zwarte Kraai gevonden die van 10 mtr hoogte uit het nest gevallen was. 's Avonds is Willie nog terug geweest om de andere op te halen die inderdaad ook uit het nest gevallen was ((zie foto vorige pagina, zat 's morgens al gevaarlijk op het randje). De dochter van Willie heeft de eerste nog een week in leven kunnen houden; de tweede overleed al na een paar dagen.

Groep Maashorst Schaijk (Sch)

Omdat het aantal belangstellenden voor de werkgroep nestkasten toeneemt is besloten dit jaar nog een nieuw gebied te gaan bezetten en wel aan de andere kant van de Maashorst, bij de plassen van Hofmans te Schaijk. Op 19mar05 hebben Willie, Pepijn (zoon van Leo) en Leo daar 25 kasten opgehangen, waarvan 7 met een groot invlieggat en 1 halfopen kast. Aan de achterkant van de kasten is een experimentele bevestiging gebruikt: twee PVC buizen die zich flexibel aan de curven van de boom aanpassen. Nadeel van dit systeem is, zo bleek later, dat reparaties zonder een boormachine eigenlijk niet uit te voeren zijn. Ook zijn er geplastificeerde kaartjes met de tekst: Broedvogel onderzoek, niet verstoren" tegen de kast aan geplakt (zie foto). Connie Koenen (nieuw in de werkgroep) heeft dit gebied samen met Leo gecontroleerd.

Je vraagt je altijd af of het wel noodzakelijk is, in een gebied als de Maashorst, om nestkasten op te hangen, waarschijnlijk zijn er wel genoeg natuurlijke holtes... Leuk was het dan ook om te zien dat 30 seconden nadat wij een kast hadden opgehangen, en terwijl wij er 5 meter vanaf stonden, al een paartje Koolmezen een kijkje in de kast kwam nemen!.

Tijdens de eerste controle op 10 april waren al 19 van de 25 kasten bezet en dus heb ik er thuis nog 3 bijgemaakt (door mijn kinderen in fraaie groenbruine camouflage kleuren geschilderd) en met nog een niet-gebruikte boomkruiperkast ook in het gebied gehangen. Een week later was er in 22/25 kasten (88%) activiteit te bespeuren, dus ook hier een hoog bezettingspercentage! Verder waren

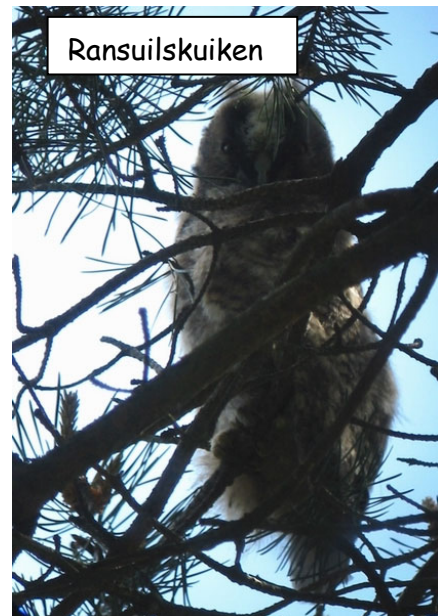

er in dit verrassend mooie gebied (lijkt van de buiten kant een verwaarloosd bosje maar binnenin zit een mooi nat stuk met prachtig met mos begroeide bomen) niet veel bijzonderheden te melden, alleen maar Kool- en Pimpelmezen in de kast (en een heel late Gekraagde Roodstaart met een eerste eileg op 13 juni). Maar op 17 apr 05 zagen we een Ransuil in een roestboom zitten. Allereerst viel de boom op door poepsporen, bij goed kijken bleken er ook braakballen te liggen en na heeel goed kijken zat de uil bewegingsloos naar ons te staren, Conny heeft er gelijk foto's van gemaakt. De ronde daarna werd er nóg één gezien die in een grove den zat met daarin een oud kraaiennest. De ronde daarna werd in die boom een groot pluizig jong gezien en, toen de week daarna in de Maashorst de Big day gehouden werd en er een team om soorten verleggen zat en de locatie van de Ransuil kochten, werden er twee uilskuikens gezien en gefotografeerd (zie foto).

Ook hoorden we op een van onze rondes een Grote Bonte Specht wel heel hard roffelen, ik vroeg me hardop af of die misschien 1 van onze kasten als klankkast gebruikte en jawel hoor! bij aankomst vloog hij/zij van de kast af. Merkwaardigerwijs was er niks beschadigd. Bij de controle twee weken later bleek de kast echter bezet te zijn door een Koolmees met 5 eieren.

Ook hier werden er drie (!!) kasten gevonden waarin 1 los eitje lag (met in 1 geval een heel erg minimaal nest...) hier lijken dus meer groepen last (?) van hebben.

Ondanks dat het een voor publiek verboden gebied is, is er langs één pad in het gebied 3 kasten door mensen verstoord (in 3 gevallen lag de deksel eraf of was die er niet meer goed opgelegd). Je vraagt je dan af wat de lol ervan is, of zouden er echt mensen zijn die Koolmees eieren meenemen om hele kleine omeletjes te bakken.

Natuurpad Groenhoeve Uden

De dit jaar opgerichte Jeugdvogelwacht in Uden heeft in november hun best gedaan om nestkasten te timmeren. Iedereen heeft in ieder geval een nestkast mee naar huis genomen en gaan deze hopelijk ook controleren in het kader van het thuiswerkers-initiatief. Maar omdat er nog een aantal kasten over waren zijn er een stuk of 15 aan het Natuurpad naast de Groenhoeve in Uden opgehangen. Groot was de teleurstelling toen binnen een week de meeste nestkasten door vandalisme van de bomen geslagen bleken te zijn. Daan, één van de jeugdleden, heeft met zijn vader (een timmerman!) de kasten snel weer gerepareerd en weer opgehangen. Samen met een persbericht dat volle aandacht kreeg in de plaatselijke televisie, radio en kranten, heeft dat er voor gezorgd dat de kasten tot nu toe nog steeds hangen. Daan heeft de kasten dit seizoen ook daadwerkelijk gecontroleerd. Andere jeugdleden werd gevraagd thuis hun kasten controleren en de gegevens door te geven voor het eindverslag. Daarna is het relatief goed gegaan: 6 weken lang niks gebeurd maar toen toch 1 kast weggehaald. Van deze nesten zijn er meerdere door mensen verstoord (snoeppapiertjes in leeg nest). Volgend jaar zullen de deksels vastgespijkerd worden en ook nog de kasten hoger gehangen.

Op zaterdag 21 van mei hebben de jeugdleden een ronde meegelopen bij de groepen op de Maashorst! De jeugdvogelwacht heeft er daarna in en rond het huis lustig op los gekeken en de volgende broedvogels zijn geconstateerd: Boerenwaluw, Heggenmus, Huismussen, Koolmees, Merel, Ringmussen, Torenvalk, Turkse Tortel, Pimpelmees, Roodborstjes, Vink, Winterkoninkje en Zanglijster.

Groep "ThuisWerkers" (TW)

Ook dit jaar is er een thuiswerkers-initiatief gestart. Vorig jaar werden er 35 nestkaarten ingestuurd van 14 verschillende vogelsoorten (niet alleen nestkastbroeders). Maar aangezien veel Vogelwacht leden een nestkastje thuis hebben hangen zou dit aantal nog een stuk hoger kunnen worden. Uit gesprekken bleek dat veel mensen de kastjes of heel hoog hadden hangen (waardoor controle moeilijk werd) en/of bang waren voor verstoring. Dat laatste blijkt met nestkasten bijna nooit voor te komen. Bij de aankondiging is dat ook nog eens expliciet aangegeven, wellicht helpt het! Ook is er actief gevraagd aan geïnteresseerden om kasten te controleren.

Lambert heeft thuis in de tuin een vinkennest in de krentenboom en dit was een unieke gelegenheid om de eileg (bevalling) van een afstand van 11 m met de telescoop minutieus te volgen. Het leggen van het 1e ei was op 22 april. Op 23 april vroeg uit bed en om 06:35 uur was het nest bezet. Vijf minuten later richt ze zich half op in het nest, afgewisseld met snelle ademhaling, dan weer persen en enkele seconden rusten, snelle beweging van de

staart, nekveren opgezet, zo gaat dit door van 06:40 tot 06:45. Dan is de eileg gepiept. Hierna zie je ze bijkomen van de enorme opgave door te ademen met de bek half open, na ongeveer 5 minuten is ze weer helemaal opgeknapt en dan om precies 7 uur vliegt ze van haar nest. Bij de volgende 3 eieren volgde hetzelfde ritueel: aankomst tussen 06:35 en 06:40 en uitgerust wegvliegen om precies 0700 uur; alleen bij het laatste ei blijft het vrouwtje zitten en begint te broeden. Volgens Lambert echt een bijzondere ervaring, om niet te vergeten. Lambert en Hermien hadden tevens al op 16apr05 drie jonge zanglijsters in de tuin, sommige mensen hebben ook alles!

Els meldde mij dat er in haar tuin 2 Pimpelmezen broeden (waarvan in 1 kast na het uitvliegen nog 10 Koolmees eieren bleken te liggen), 3 Koolmezen, 1 Bonte Vliegenvanger, 1 Merel, 1 Vink, 1 Roodborst, de Spechtenkast bleef leeg en een Staartmezenest werd vernield door ??? (Honderden veertjes is de boom. Of zouden ze het nest zelf kapot maken als ze uitvliegen?) en van de Grauwe Vliegenvanger van vorig jaar is helemaal niks meer gehoord!!!!.

Jolanda

meldt:

Boerenwaluw op zelfde nest als vorig jaar (in het tuinhuisje), nu 6 eitjes, vorig jaar 4. Twee nesten van Roodborstje in haar tuin. De ene in de schuur (alle 6 de jongen uitgevlogen) en nog eentje in de pijp van hun afzuigkap.

Opvallend dat er

twee Roodborstjes in dezelfde tuin broeden... (nu is haar tuin wel zo'n 1800 vierkante meter groot, maar toch). De Torenvalk heeft helaas, na enige activiteit haar nestkast verlaten en verder waren er veel Ringmussen (niet gecontroleerd) en Kool- en Pimpelmezen (ook niet kunnen gecontroleerd).

Zo heb ikzelf, op het terrein waar ik werk op de Maashorst nabij Schaijk, een nestje van een Roodborstje ontdekt, nou zelf ...op het terrein waar ik werk had ik opdracht gegeven om snel, apparatuur schoon te maken en te gebruiken. Toen die mensen zagen dat zich midden in die apparatuur een Roodborstje was gaan nestelen hebben ze eerst met anderen overlegt wie mij nu dat slechte nieuws ging brengen. Ze kwamen tot de conclusie dat als ik zoveel van vogeltjes hield en ik wilde dat er snel wat gebeurd, ik zelf maar moest beslissen! (heb ik er dan zo de wind onder?). Natuurlijk koos ik voor het nestje en heb gevraagd of ze dan andere apparatuur wilde schoonmaken. Ook vond ikzelf een horst van een Havik met vier pullen en het nestje van een Witte Kwikstaart.

Weersoverzicht broedseizoen 2005

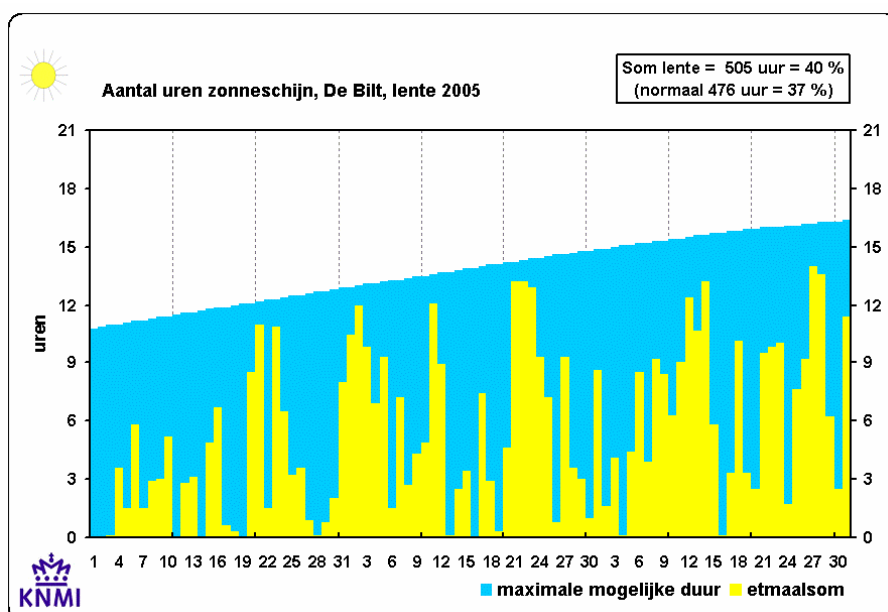
Lente 2005 (maart, april, mei): Zacht, aan de zonnige kant en een normale hoeveelheid neerslag (overgenomen van www.knmi.nl)

Maart was in zijn geheel vrij zacht maar kende een koud en sneeuwrijk begin gevolgd door een zeer zachte tweede helft. De landelijk laagste temperatuur van deze lente, $-20,7^{\circ}\text{C}$, werd op 4 maart gemeten in Marknesse. Het was de laagste temperatuur die ooit in maart in ons land werd gemeten. Op 16 maart werd in het zuiden al de eerste warme dag van het jaar genoteerd (maximumtemperatuur $20,0^{\circ}\text{C}$ of hoger). . Maart was met landelijk gemiddeld 45 mm tegen 65 mm normaal vrij droog. Het meest markant deze lente was de 20 tot ruim 50 cm dikke laag sneeuw die er in een groot deel van het land lag op 2 en 3 maart. Van 26 tot en met 28 maart vielen er plaatselijk zware buien die lokaal in korte tijd 10 tot 30 mm neerslag brachten. In maart werd vrijwel het normale aantal zonuren bereikt met 118 tegen 115 uren normaal.

April was een zeer zachte maand. De maand eindigde in De Bilt met een gemiddelde temperatuur van $10,4^{\circ}\text{C}$ tegen $8,3^{\circ}\text{C}$ normaal; goed voor een gedeelte vijfde plaats in de rij van zachtste aprilmaanden sinds 1901. Op 3 april werd in De Bilt de eerste warme dag van het jaar genoteerd. April was nat met 62 mm tegen normaal 44 mm. Op 19 april viel in het oosten plaatselijk ruim 25 mm. April was zonnig met 189 zonuren tegen 162 normaal.

Met een gemiddelde maandtemperatuur van $12,6^{\circ}\text{C}$ tegen $12,7^{\circ}\text{C}$ normaal had **mei** vrijwel de normale temperatuur. Mei ging zeer warm van start. Direct al op 1 mei werd in De Bilt de eerste zomerse dag (maximumtemperatuur $25,0^{\circ}\text{C}$ of hoger) van het seizoen genoteerd. In het zuiden werd het op die dag lokaal tropisch warm (maximumtemperatuur $30,0^{\circ}\text{C}$ of hoger). Er volgde van 5 tot en met 18 mei een tijdvak met temperaturen beneden normaal en regelmatig vorst tijdens de nachten. Aan het eind van de maand werd het enkele dagen zeer warm met plaatselijk tropische temperaturen. Mei was met 56 mm vrijwel normaal (normaal is 57 mm). In de nacht van 14 op 15 mei viel in het noordoosten 20 tot 30 mm. In mei werd vrijwel het normale aantal zonuren bereikt met 226 tegen 209 uren normaal.

Uiteindelijk werden er in De Bilt deze lente, negen warme dagen tegen 11 normaal, vier zomerse dagen tegen drie normaal en één tropische

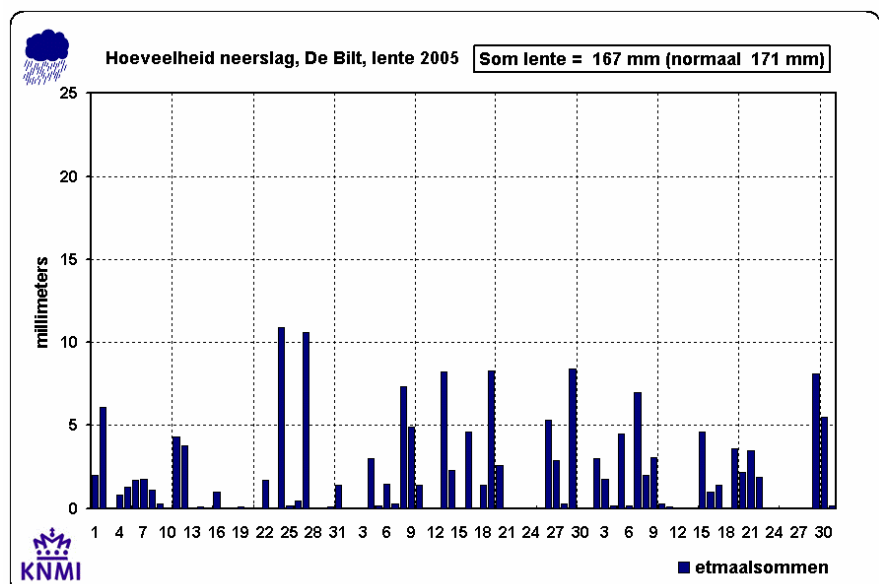
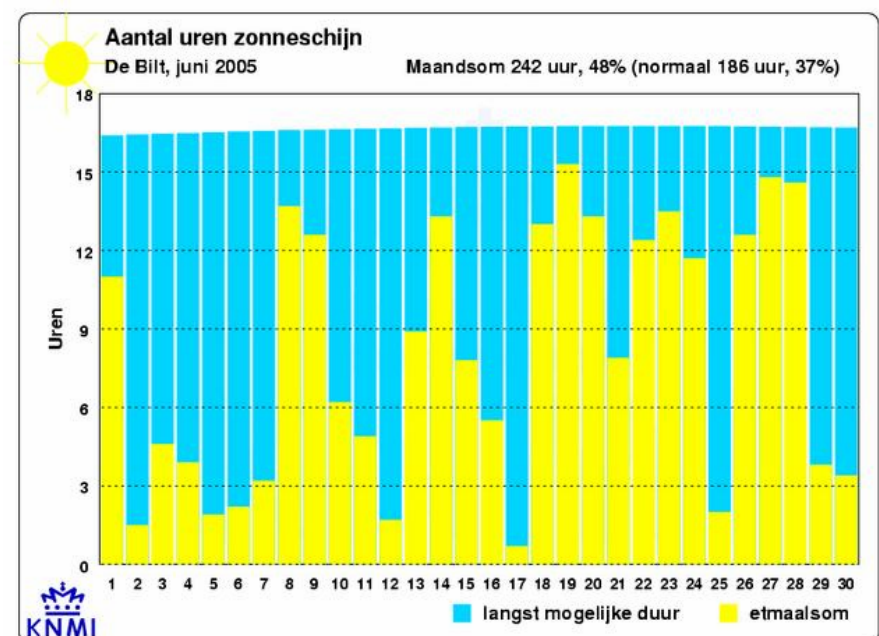
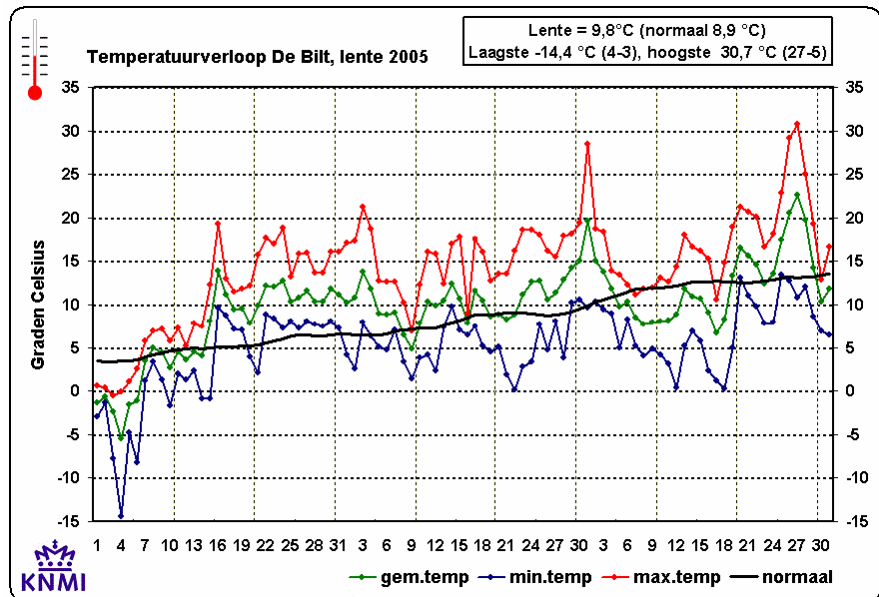

dag, genoteerd. De landelijk hoogste temperatuur, 32,6 °C, werd gemeten op 27 mei in Gilze-Rijen. Verder kwamen er in De Bilt negen vorstdagen (minimum temperatuur beneden 0° C) voor en op 3 en 4 maart kwam de maximumtemperatuur het gehele etmaal niet boven het vriespunt.

Gemiddeld over het land viel 162 mm neerslag tegen 166 mm normaal. Gemiddeld scheen de zon 529 uren tegen 485 uren normaal. De zon scheen het minst in het zuidoosten van het land. Maastricht kwam niet verder dan 477 uren.

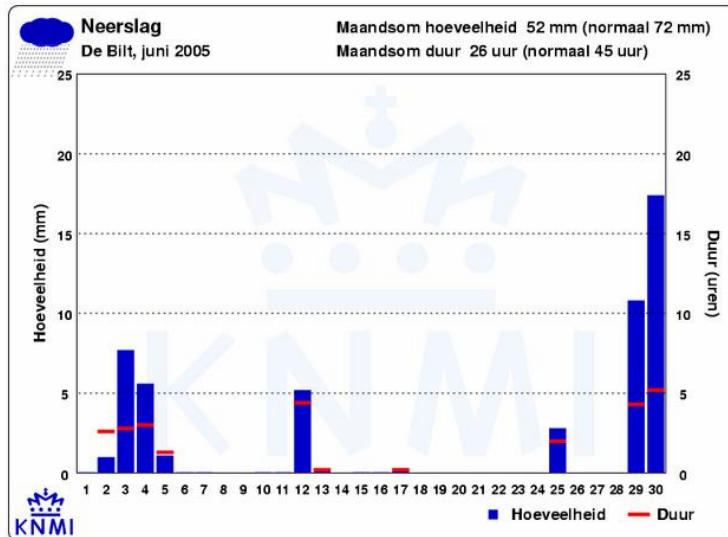
Juni 2005: Zeer warm, zonnig en gemiddeld over het land vrij droog

De eerste helft van de maand was het op de meeste dagen koel voor de tijd van het jaar, daarna werd het zomers warm. Tijdens de eerste helft van de maand kwam het lokaal in zeven nachten nog tot vorst aan de grond, het laatst op 14 juni. De

warmte resulteerde in de 36e landelijke hittegolf sinds 1901. Er is sprake van een hittegolf als de max.temperatuur in De Bilt gedurende een tijdvak van tenminste vijf dagen elke dag 25,0 °C of hoger is ("zomerse dag") en in dat tijdvak bovendien op zeker drie dagen een waarde van ("tropische dag") bereikt. De hittegolf telde drie tropische dagen (temperatuur minstens 30,0 °C) en duurde zeven dagen, van 18 tot en met 24 juni.

Met gemiddeld over het land 250 zonuren tegen normaal 192 was juni zonnig. Het verschil tussen de zonnigste en somberste regio's was in deze maand niet groot.

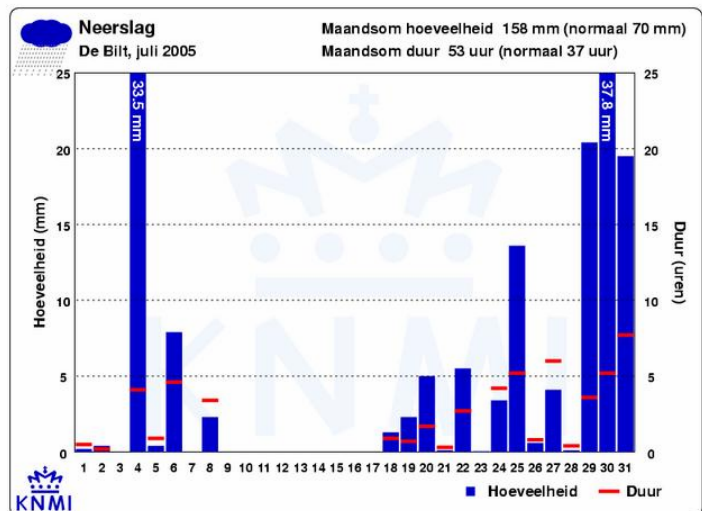
Totaal viel er gemiddeld over het land 56 mm neerslag, de normale maandhoeveelheid bedraagt 71 mm. Met name in de zuidelijke provincies verliep een groot deel van de maand zeer droog. Tot en met de 27e viel hier lokaal minder dan 10 mm neerslag. Echter, op zowel 28, 29 als 30 juni kwamen zware buien voor. Op de 28e en 29e voornamelijk in het zuiden van het land en op de 30e ook in het noorden.

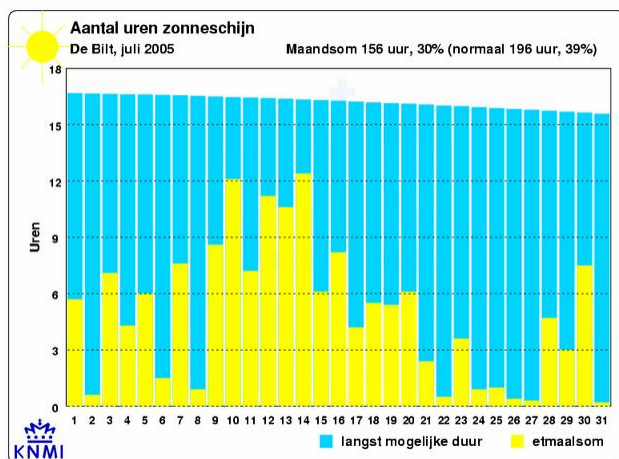
Juli 2005: Aan de warme kant maar nat en somber

Het weerbeeld tijdens de tweede zomermaand kende een afwisseling van vrij warme en koele tijdvakken. Vrij koel en regionaal zeer nat was het van 4 tot en met 8 juli. Daarna werd tot en met de 17e overwegend droog, vrij warm en meestal fraai. Vanaf de 18e raakte de zomer het spoor bijster met onstandvastig, somber en soms nat weer met temperaturen die op de meeste dagen beneden het langjarige gemiddelde lagen.

Uiteindelijk kwam de gemiddelde maandtemperatuur in De Bilt uit op 17,7 °C tegen een langjarig gemiddelde van 17,4 °C. Daarmee was de maand in haar geheel aan de warme kant warm.

Met gemiddeld over het land 116 mm tegen normaal 70 mm was juli nat. Daarmee eindigde juli op de zesde plaats in de rij van natste julimaanden sinds 1901. De laatste decade van juli (dag 21 tot en met 31) was in De Bilt zelfs de natste in de rij van overeenkomstige tijdvakken sinds 1901.

Met landelijk gemiddeld 163 zonuren tegen normaal 201 was juli somber. Vooral tijdens de derde decade was de zon weinig te zien, gemiddeld over het land maar 32 uren tegen normaal 69. In het midden van het land scheen de zon in dit tijdvak lokaal slechts 20 uren. Het tijdvak van 10 tot en met 14 juli verliep juist zonnig met gemiddeld dagelijks 9 tot 12 zonuren. Het minst somber was juli in het zuidoosten van het land met in Maastricht 190 zonuren.

Broedresultaten per gebied

Odiliapeel Oost (OO)

In het oostelijk gedeelte van de bossen van Odiliapeel hangen 35 kasten, hiervan waren er dit broedseizoen 33 die sporen van nest activiteit vertoonden (91.4 %). Vierentwintig werden bezet door de Koolmees (68.6%) en 9 door de Pimpelmees (25.7%). Twee legfels werden verstoord door de Grote Bonte Specht die daarna haar eieren in de kaste legde en slechts 2 kasten bleven onbezet (5.7%).

De broedresultaten van de verschillende soorten in de bossen van Odiliapeel Oost zijn in de volgende tabellen samengevat:

Odiliapeel Oost	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	240	198	82.5	188	95	78.3
Pimpelmees	84	77	92	67	87	79.8
Gr Bonte Specht	3	1	33	0	0	0
Totaal	327	276		255		

Odiliapeel Oost	datum 1e eileg			datum 2e eileg		
Soort	Vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	Laatste
Koolmees	6-apr	18-apr	15-mei	18-mei	25-mei	31-mei
Pimpelmees	12-apr	18-apr	25-apr			
Gr Bonte Specht	23-apr	23-apr	24-apr			

Koolmees: 24 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 9.5 eieren; 4 tweede legfels (12.5%) met een legselgrootte van 4.0 eieren.

Pimpelmees: 9 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 9.3 eieren; geen tweede legfels.

Grote Bonte Specht: 2 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 1.5 eieren.

Johan van Roosmalen

Odiliapeel West (OW)

In het westelijke gedeelte van de bossen van Odiliapeel hangen 37 nestkasten, in 2 (5.4%) daarvan was geen activiteit te bespeuren. In 21 (56.8%) daarvan broedde de Koolmees en in 14 de Pimpelmees (37.8%), dus helaas weer geen andere soorten.

De broedresultaten van de verschillende soorten in de bossen van Odiliapeel West zijn in de volgende tabellen samengevat:

Odiliapeel west	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces % (uitgevlogen jongen / gelegd ei)
		#	%	#	%	
Koolmees	172	165	96.0	160	97.0	93.0
Pimpelmees	146	133	91,1	130	97,7	95,9
Totaal	318	298		290		

Odiliapeel west	datum 1e eileg 1e legsel			datum 1e eileg 2e legsel		
	vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	Laatste
Koolmees	2-apr	14-apr	27-apr	18-mei	02-jun	18-jun
Pimpelmees	6-apr	13-apr	18-apr			

Koolmees: 21 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 8.1 eieren; 2 tweede legfels (10%) met een legselgrootte van 4.5 eieren.

Pimpelmees: 14 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 10.4 eieren; geen tweede legsel.

Maashorst Slingepad (MS)

In het gebied van de Maashorst tussen het PNEM gebouw en het Slingepad hangen nu in het totaal 62 kasten, tien daarvan hadden wel enige nestbouw (16.1%) en 11 daarvan (17.7%) bleven geheel leeg. In 25 kasten broedde de Koolmees (40.3%), in 6 de

Pimpelmees (9.7%), in 3 de Zwarte mees (4.8%), in 2 kasten de Gekraagde Roodstaart (3.2%) en in 1 (1.6%) een Kuifmees. In het totaal dus 82% met activiteit (omdat dit in het begin bijna 100% was, zijn er dit jaar nog 8 kasten bij gehangen). Dit jaar hier geen Bonte Vliegenvanger, hoewel in het aangrenzende gebied (Maashorst Grensweg, welk uitzicht heeft over het begrazing gebied) maar liefst 12 paartjes broedden!

De broedresultaten van de verschillende soorten langs het Slingerp pad zijn in de volgende tabellen samengevat:

Maashorst Slingerp ad	# eieren	uitgekomen eieren		Uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	176	128	72,7	127	99,2	72.2
Pimpelmees	47	41	87	33	80,5	70.2
Zwarte mees	30	28	93.3	28	100	93.3
Gekr. Roodstaart	11	6	55	6	100	55.0
Kuifmees	6	3	50	3	100	50
Totaal	270	206		197		

Maashorst Slingerp ad	datum 1e eileg			datum 2e eileg		
Soort	Vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	9-apr	22-apr	11-mei			
Pimpelmees	10-apr	13-apr	18-apr			
Zwarte mees	14-apr	17-apr	19-apr	13-mei		
Gekr. Roodstaart	9-mei	14-mei	19-mei			
Kuifmees	04-jun					

Koolmees: 25 nesten met een gemiddelde legselgrootte van 7.0 eieren; Geen tweede legsel.

Pimpelmees: 6 kasten met een gemiddelde legselgrootte van 7.8 eieren; geen tweede legsel.

Zwarte mees: 3 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 7.0 eieren; Één tweede legsel (33%) met een legselgrootte van 9 eieren.

Gekraagde Roodstaart: 2 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 5.5 eieren.

Kuifmees: 1 kast bezet met 6 eieren.

Maashorst Grensweg (MG)

In het gebied van de Maashorst bij de Grensweg hangen 51 nestkasten en daarvan waren er maar 2 zonder activiteit (3.9%), waarvan in 4 nog wel enige nestbouw had plaatsgevonden. In 23 (45.1%) broedde de Koolmees, in 12 kasten de Bonte Vliegenvanger (23.5%); wederom een erg mooi resultaat, in 9 (17.6%) de Pimpelmees en in 1 (1.9%) de Zwarte mees.

De broedresultaten van de verschillende soorten op de Grensweg zijn in de volgende tabellen samengevat:

Maashorst Grensweg	# eieren	Uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	155	105	67.8	98	93.3	63.2
Pimpelmees	77	71	92	71	100	92.2
Zwarte mees	8	6	75	6	100	75.0
Bonte Vliegenvanger	67	59	88	59	100	88.1
Totaal	307	241		234		

Maashorst Grensweg	datum 1e eileg			datum 2e eileg		
Soort	Vroegste	gemiddeld	laatste	vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	9-apr	17-apr	3-mei	20-mei	20-mei	20-mei
Pimpelmees	9-apr	16-apr	28-apr			
Zwarte mees	12-apr					
Bonte Vliegenvanger	24-apr	6-mei	25-mei			

Koolmees: 23 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 6.2 eieren; 2 tweede legsels (8.7%) met een legselgrootte van 6.0 eieren.

Pimpelmees: 9 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 8.6 eieren; geen tweede legsel.

Bonte Vliegenvanger: 12 kasten bezet met een gemiddelde legselgrootte van 5.6 eieren; geen tweede legsel.

Zwarte mees: 1 kast bezet met een legselgrootte van 8 eieren; geen tweede legsel.

Maashorst Hengstheuveld (HH)

In het gebied van de Hengstheuveld op de Maashorst hangen in het totaal 71 nestkasten, daarvan bleven er dit jaar maar 7 leeg (9.9%); in 6 kasten is wel activiteit geweest maar zijn geen eieren gelegd. In 37 kasten broedde de Koolmees (52.1%), in 19 kasten de Pimpelmees (26.7%), in 2 een Boomklever (2.8%) en in 1 de Gekraagde Roodstaart (1.4%).

De broedresultaten van de verschillende soorten op de Hengstheuveld zijn in de volgende tabellen samengevat:

Maashorst Hengstheuveld	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	296	267	90	238	89,1	80.4
Pimpelmees	157	149	95	132	88,6	84.1
Boomklever	15	12	80	12	100	80.0

Maashorst Hengstheuvcl	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Gekr Roodstaart	7	7	100	7	100	100
Totaal	475	435		389		

Maashorst Hengstheuvcl	Datum 1e eileg				datum 2e eileg		
Soort	vroegste	Gemiddeld	laatste		vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	7-apr	17-apr	7-mei				
Pimpelmees	6-apr	14-apr	27-apr				
Boomklever	16-apr	16-apr	17-apr				
Gekr Roodstaart	13-jun						

Koolmees: 37 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 8.0 eieren en geen tweede legsel.

Pimpelmees: 19 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel was 8.3 eieren en geen tweede legsel.

Boomklever: 2 kast bezet met een gemiddelde legselgrootte van 7.5 eieren en geen tweede legsel.

Gekraagde Roodstaart: 1 kast bezet met een legselgrootte van 7 eieren en geen tweede legsel.

Maashorst Schaijk (Sch)

In het Schaijkse deel van de Maashorst, net ten oosten van de Hofmans plassen zijn dit jaar in het totaal 29 kasten opgehangen. Tevens hangen op het Industrierterreintje nog eens 8 kasten. Voor dit overzicht zijn de resultaten bij elkaar gevoegd (37 kasten). Hiervan bleven er dit jaar 5 leeg (13.5%) en in alle overige kasten werden eieren gelegd; In 21 kasten broedde de Koolmees (56.8%), in 7 kasten de Pimpelmees (18.9%) in 1 de Gekraagde Roodstaart (2.7%) en in een andere een Roodborstje (2.7%). Tevens werd er in het gebied een Ransuil met twee jongen waargenomen.

De broedresultaten van de verschillende soorten op de Maashorst in Schaijk zijn in de volgende tabellen samengevat:

Maashorst Schaijk	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		Broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen/ gelegd ei)
Koolmees	153	130	85	129	99,2	84.3
Pimpelmees	65	53	81.5	47	88.7	72.3
Gekr Roodstaart	5	5	100	5	100	100
Totaal	223	188		181		

Maashorst Schaijk	datum 1e eileg				datum 2e eileg		
Soort	vroegste	gemiddeld	laatste		vroegste	gemiddeld	laatste
Koolmees	3-apr	17-apr	13-mei				
Pimpelmees	13-apr	7-apr	28-apr		4-mei		
Gekr. Roodstaart	17-jun						

Koolmees: 21 nesten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel van 7.3 eieren en geen tweede legsel.

Pimpelmees: 7 kasten met een gemiddelde legselgrootte van het eerste legsel was 7.9 eieren en één tweede legsel (14.3%) met een legselgrootte van 10 eieren.

Gekraagde Roodstaart: 1 kast bezet met een legselgrootte van 5 eieren en geen tweede legsel.

Roodborst en Ransuil: zie Thuiswerkers

Natuurpad Groenhoeve Uden

Dit jaar heeft de jeugdnatuurgroep in november nestkasten getimmerd in de Groenhoeve en 13 daarvan opgehangen langs het natuurpad bij de Groenhoeve. Helaas werden de meesten binnen enkele weken vernield en bij de reparatie van de anderen in veel gevallen de deksel dichtgespijkerd, zodat controleren daarna niet mogelijk was. Toch konden 3 Koolmeesnesten en 1 Pimpelmees nest gecontroleerd worden. Daarvan heeft slechts 1 Koolmeespaar hun jongen kunnen grootbrengen; de andere nesten werden telkens door mensen verstoord. Deze magere resultaten zijn verwerkt onder de thuiswerkers.

Thuiswerkers

Na het geslaagde experiment van vorig jaar is er dit jaar ook een oproep gedaan aan de (jeugd)leden van de Vogelwacht en andere belangstellenden om, indien mogelijk, thuis de nestkasten en door vogels zelfgemaakte nesten te controleren (met natuurlijk inachtneming van verstoringgevaar); dit leverde ook weer leuke resultaten op. In het totaal leverden 7 mensen 36 nestkaarten in, waarvan er 4 zonder eieren bleven.

De broedresultaten van de verschillende soorten bij de ThuisWerkers zijn in de volgende tabellen samengevat:

Thuiswerkers	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		broedsucces
Soort		#	%	#	%	% (uitgevlogen jongen / gelegd ei)
Koolmees	67	35	52	34	97,1	50.7
Pimpelmees	39	37	95	28	75,7	71.8
Merel	24	8	33	7	87,5	29.1
Roodborst	20	17	85	17	100	85
Winterkoninkje	10	10	100	9	90	90
Vink	10	7	70	5	71,4	50
Bonte Vliegenvanger	8	8	100	8	100	100
Boerenwaluw	6	3	50	3	100	50
Zanglijster	5	4	80	4	100	80
Heggenmus	5	5	100	5	100	100
Kuifmees	?	4	nvt	4	100	---
Zwarte kraai	?	?	nvt	2	nvt	---
Ransuil	?	?	nvt	2	nvt	---
Totaal	204+?	137+?		128		

Thuiswerkers	Aantal kasten of nesten	Gemiddelde Legselgrootte	datum 1e eileg		
Soort			vroegste	Gemiddeld	laatste
Koolmees	8	8.4	7-apr	21-apr	20-mei
Merel	6	4	2-apr	6-mei	21-mei
Pimpelmees	4	9.8	6-apr	12-apr	20-apr
Roodborst	4	5.0	5-apr	7-mei	9-jun
Kuifmees	2	?	15-apr		
Winterkoninkje	2	5.0	8-mei	31-mei	23-jun
Vink	2	5.0	12-mei	16-mei	21-mei
Zwarte kraai	1	?	8-apr	~	~
Zanglijster	1	5	31-mrt	~	~
Heggenmus	1	5	10-apr	~	~
Bonte Vliegenvanger	1	8	5-mei	~	~
Ransuil	1	?	29-mrt	~	~
Boerenwaluw	1	6	3-mei	~	~

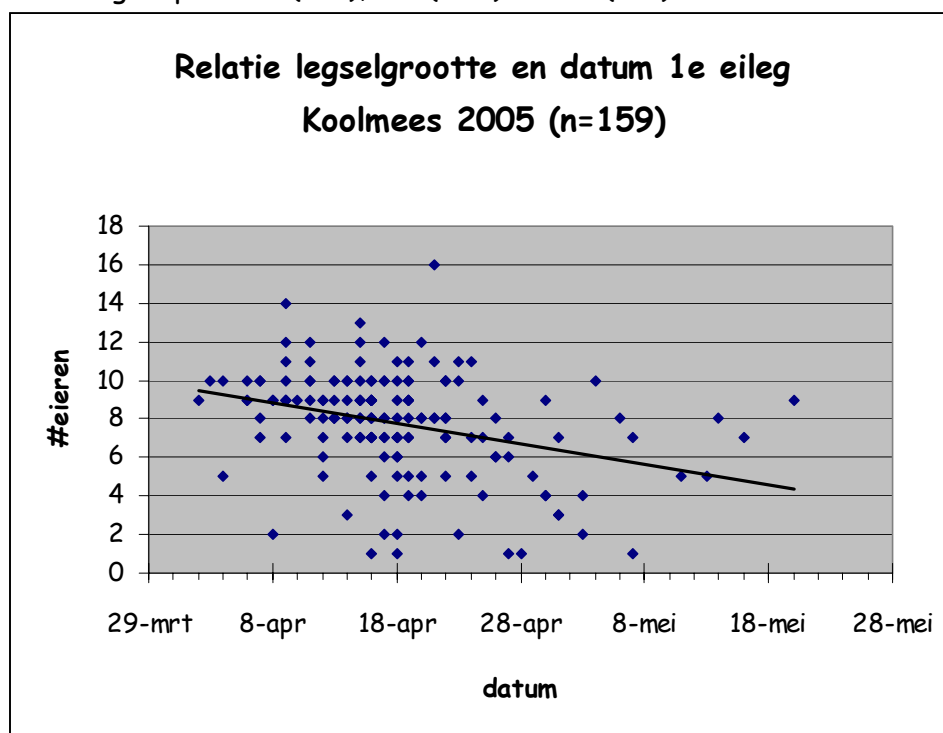
Resultaten per soort

Koolmees

In het totaal waren er 160 eerste nesten van de Koolmees en 7 tweede nesten (4.4 %).

Het broedsucces van de Koolmees is te zien in tabel 1. In het totaal (eerste en tweede legfels) werden er 1267 eieren gelegd en kwamen er 1031 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 982 jongen uit (95.2%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 77.5% oplevert.

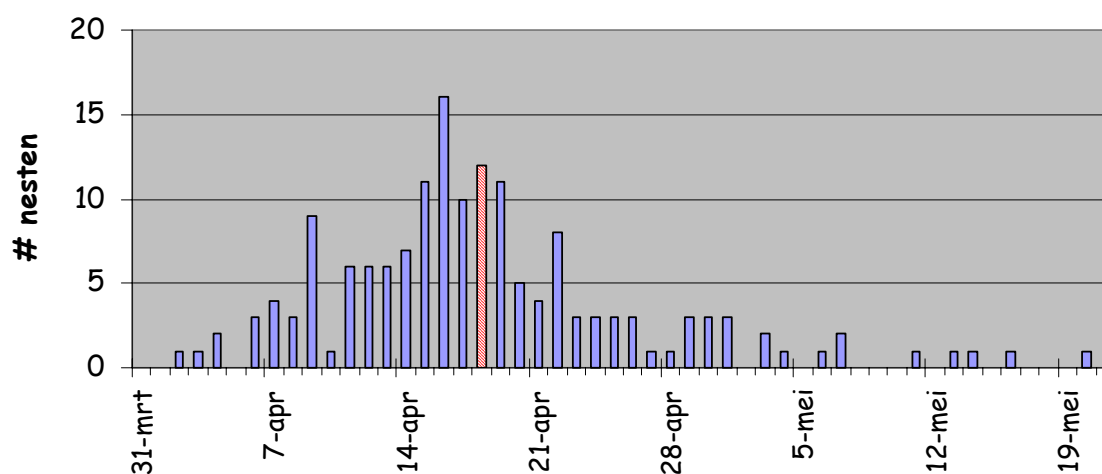
De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 7.8 eieren en was niet constant over de groepen: 9.5 (OO), 8.4 (TW), 8.2 (OW), 8.0 (HH), 7.3 (Sch), 7.0 (MS) en 6.2 (MG). De gemiddelde legselgrootte van de tweede nesten is 4.7 eieren en verschilde ook over de groepen: 4.0 (OO), 4.5 (OW) en 6.0 (MG).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is heel constant: 14 april (OW), 17 april (MG), 17 april (HH), 17 april (Sch), 18 april (OO), 21 april (TW) en 22 april (MS), wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 18 april oplevert met op 02 april de allervroegste van het seizoen en op 20 mei de laatste eerste eileg.

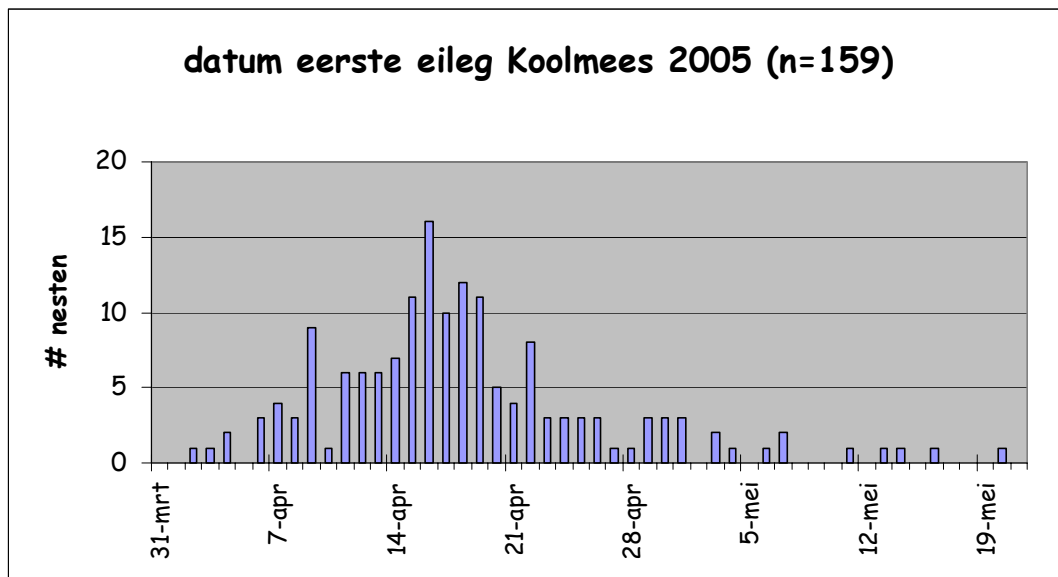
De gemiddelde datum waarop het eerste ei van het tweede broedsel werd gelegd is 20 mei (MG), 25 mei (OO) en 02 jun (OW), wat een gemiddelde eerste eileg van het tweede broedsel van 26 mei oplevert met op 18 mei de allervroegste van het seizoen en op 18 juni de laatste eerste eileg van het tweede broedsel.

datum eerste eileg Koolmees 2005 (n=159)

Tabel 1: Overzicht gegevens Koolmees

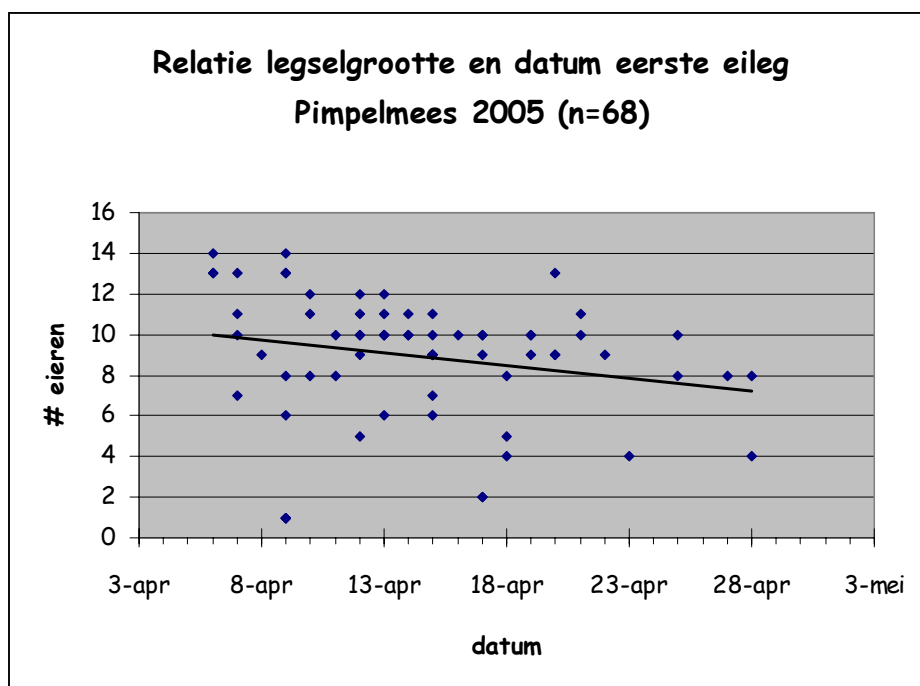
Totalen Koolmees	HH	OW	OO	MG	Sch	MS	TW	Totaal
# nestkasten	71	37	35	51	37	62	36	329
# nestkasten bezet	37	20	33	23	21	25	8	167
% nestkasten bezet	52,1	54,1	94,3	45,1	56,8	40,3	22,2	50,8
# nesten met eieren	37	22	27	25	21	25	8	165
# nesten met jongen	33	22	24	18	17	20	5	139
# eieren	296	180	240	155	153	176	67	1267
# eieren uitgekomen	267	168	198	105	130	128	35	1031
% eieren uitgekomen	90,2	93,3	82,5	67,7	85,0	72,7	52,2	81,4
# jongen uitgevlogen	238	163	188	103	129	127	34	982
% jongen uitgevlogen	89,1	97,0	94,9	98,1	99,2	99,2	97,1	95,2
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	80,4	90,6	78,3	66,5	84,3	72,2	50,7	77,5
# met 2e broedsel	0	2	3	2	0	0	0	7
% 2e broedsel	~	9,5	10	8,7	~	~	~	

Pimpelmees

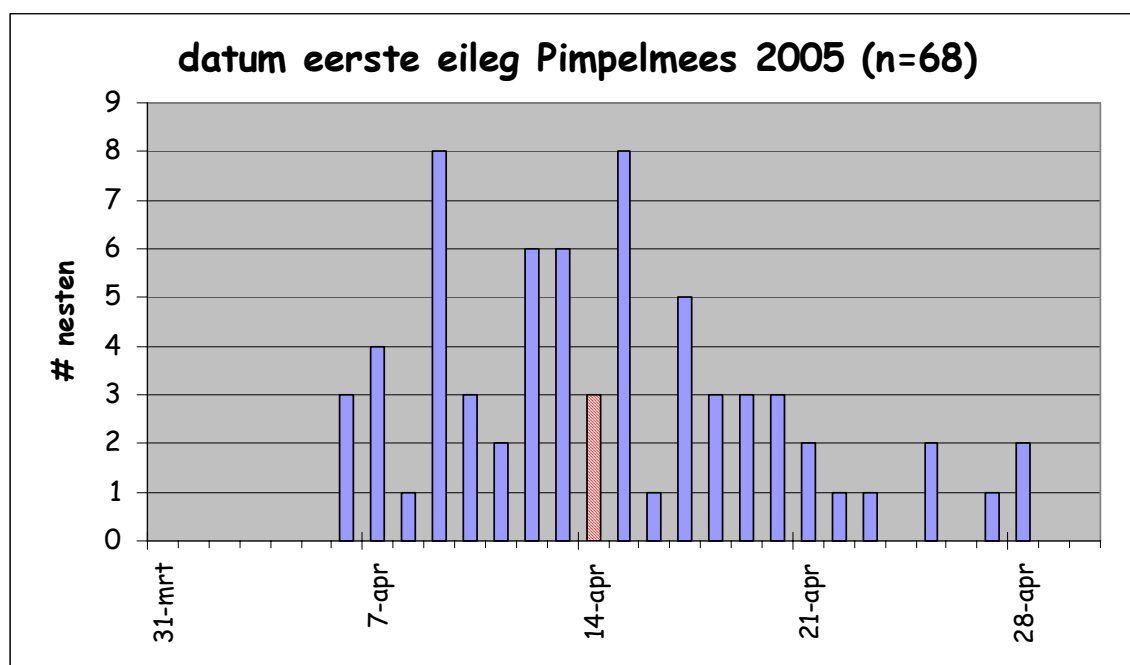
In het totaal waren er 68 nesten van de Pimpelmees waarvan 1 tweede legsel (1.5%).

Het broedsucces van de Pimpelmees is te zien in tabel 2. In het totaal werden er 615 eieren gelegd en kwamen er 561 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 508 jongen uit (90.5 %) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen/ gelegd ei) van 82.6% oplevert. De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 8.9 eieren en was ook hier niet constant over de groepen: 10.4 (OW), 9.8 (TW), 9.3 (OO), 8.6 (MG), 8.3 (HH) 7.9 (Sch) en 7.8 (MS) De legselgrootte van het enige tweede nest is 10 eieren en kwam uit één gebied (Sch).

De gemiddelde datum waarop het eerste pimpelmees ei werd gelegd is redelijk constant: 12 april (TW) 13 april (MS), 13 april (OW), 13 april (Sch), 14 april (HH) 16 april (MG) en 18 april (OO), wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 14 april oplevert, met op 06 april de allervroegste van het seizoen en op 28 april de laatste eerste eileg.

De datum waarop het eerste ei van het tweede broedsel werd gelegd is 04 mei (Sch).

Tabel 2: Overzicht gegevens Pimpelmees

Totalen Pimpelmees	HH	OW	OO	MG	Sch	MS	TW	Totaal
# nestkasten	71	37	35	51	37	62	36	329
# nestkasten bezet	19	14	9	9	7	6	4	68
% nestkasten bezet	26,8	37,8	25,7	17,6	18,9	9,7	11,1	20,7
# nesten met eieren	19	14	9	9	8	6	4	69
# nesten met jongen	16	13	8	8	7	6	4	62
# eieren	157	146	84	77	65	47	39	615
# eieren uitgekomen	149	133	77	71	53	41	37	561
% eieren uitgekomen	94,9	91,1	91,7	92,2	81,5	87,2	94,9	91,2
# jongen uitgevlogen	132	130	67	71	47	33	28	508
% jongen uitgevlogen	88,6	97,7	87,0	100,0	88,7	80,5	75,7	90,6
% broedsucces (uitgevlogen jongen /gelegd ei)	84,1	89,0	79,8	92,2	72,3	70,2	71,8	82,6
# met 2e broedsel	0	0	0	0	1	0	0	1
% 2e broedsel	~	~	~	~	12,5	~	~	

Bonte Vliegenvanger

Deze soort was, in tegenstelling tot de Kool- en Pimpelmees slechts in 1 van de 6 gebieden (MG) tot broeden gekomen en één thuiswerker vond een nest. In het totaal waren er 13 nesten van de Bonte Vliegenvanger en geen tweede nesten.

Het broedsucces van de Bonte Vliegenvanger is te zien in tabel 3. In het totaal werden er 75 eieren gelegd en kwamen er 67 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er ook 67 jongen uit (100%) wat een totaal broedsucces (% uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 89% oplevert. De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 5.8 eieren en was niet constant over de groepen: 5.6 (GW) en 8.0 (TW).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is erg constant: 06 mei (GW) en 05 mei (TW) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 6 mei oplevert, met op 24 april de allervroegste van het seizoen en op 25 mei de laatste eerste eileg.

Tabel 3: Overzicht gegevens Bonte Vliegenvanger

Totalen Bonte Vliegenvanger	HH	OW	OO	MG	Sch	MS	TW	Totaal
# nestkasten	71	37	35	51	37	62	36	329
# nestkasten bezet	0	0	0	12	0	0	1	13
% nestkasten bezet	0	0,0	0,0	23,5	0,0	0,0	2,8	4,0
# nesten met eieren	-	-	-	12	-	-	1	13
# nesten met jongen	-	-	-	10	-	-	1	11
# eieren	-	-	-	67	-	-	8	75
# eieren uitgekomen	-	-	-	59	-	-	8	67
% eieren uitgekomen	-	-	-	88	-	-	100	89,3
# jongen uitgevlogen	-	-	-	59	-	-	8	67
% jongen uitgevlogen	-	-	-	100	-	-	100	100
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	-	-	-	88	-	-	100	89
# met 2e broedsel	-	-	-	0	-	-	0	0

Zwarte mees

De Zwarte mees is slechts in 2 van de 6 gebieden tot broeden gekomen (MG en MS, tabel 4). In het totaal waren er 5 nesten waarvan één tweede nest (25%).

In het totaal werden er 38 eieren gelegd en kwamen er 34 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 34 jongen uit (100%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen/ gelegd ei) van 89.5% oplevert. De gemiddelde legsel grootte van de eerste nesten is 7.3 eieren en was redelijk constant over de groepen : 8 (MG) en 7 (MS), de legselgrootte van de tweede nest is 9 eieren (MS).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd was niet heel variabel: 12 april (MG) en 17 april (MS) wat in het totaal een gemiddelde eerste eileg van 15 april oplevert, met op 12 april de allervroegste van het seizoen en op 19 april de laatste eerste eileg. Het eerste ei werd van het tweede broedsel werd op 13 mei gelegd.

Tabel 4: Overzicht gegevens Zwarte Mees

Totalen Zwarte mees	HH	OW	OO	Sch	MG	MS	TW	totaal
# nestkasten	71	37	35	37	51	62	36	329
# nestkasten bezet	0	0	0	0	1	3	0	4
% nestkasten bezet	0	0	0	0	2	5,3	0	1,3
# nesten met eieren	-	-	-	-	1	4	-	5
# nesten met jongen	-	-	-	-	1	4	-	5
# eieren	-	-	-	-	8	30	-	38
# eieren uitgekomen	-	-	-	-	6	28	-	34
% eieren uitgekomen	-	-	-	-	75,0	93,3	-	89,5
# jongen uitgevlogen	-	-	-	-	6	28	-	34
% jongen uitgevlogen	-	-	-	-	100,0	100,0	-	100,0
% broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei)	-	-	-	-	75,0	93,3	-	89,5
# met 2e broedsel	-	-	-	-	0	1	-	1
% 2e broedsel	-	-	-	-	0	33	-	25

Gekraagde Roodstaart

Ook deze soort is slechts in 3 van de 6 gebieden (Sch, HH en MS) tot broeden gekomen. In het totaal waren er 4 nesten van de Gekraagde Roodstaart en geen tweede legfels.

Het broedsucces van de Gekraagde Roodstaart is te zien in tabel 5. In het totaal werden er 23 eieren gelegd en kwamen er 18 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 18 jongen uit (100%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 78.3% oplevert.

De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 5.75 eieren en was redelijk constant over de groepen : 5 (Sch), 7 (HH) en 5.5 (MS).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is 22 mei, met op 9 mei de allervroegste van het seizoen en op 17 juni de laatste eerste eileg.

Tabel 5: Overzicht gegevens Gekraagde Roodstaart

Totalen Gekraagde Roodstaart	HH	OW	OO	Sch	MG	MS	TW	totaal
# nestkasten	71	37	35	37	51	62	36	329
# nestkasten bezet	1	0	0	1	0	2	0	4
% nestkasten bezet	1,4	0,0	0,0	2,7	0,0	3,2	0,0	1,2
# nesten met eieren	1	-	-	1	-	2	-	4
# nesten met jongen	1	-	-	1	-	1	-	3
# eieren	7	-	-	5	-	11	-	23
# eieren uitgekomen	7	-	-	5	-	6	-	18
% eieren uitgekomen	100	-	-	100	-	54,5	-	78,3

Totalen Gekraagde Roodstaart	HH	OW	OO	Sch	MG	MS	TW	totaal
# jongen uitgevlogen	7	-	-	5	-	6	-	18
% jongen uitgevlogen	100	-	-	100	-	100	-	100
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	100	-	-	100	-	54.5	-	78.3
# met 2e broedsel	0	-	-	0	-	0	-	0

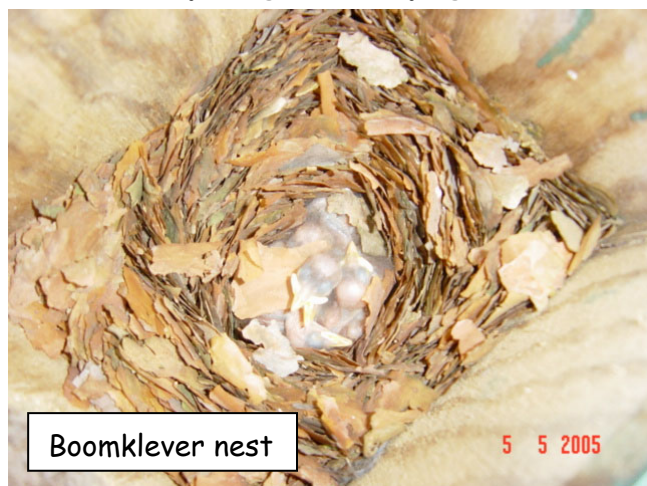
Boomklever

De Boomklever heeft slechts in 2 van de 6 gebieden (HH en MG) gebroed. In het totaal waren er 5 nesten van de Boomklever en geen tweede legsels.

Het broedsucces van de Boomklever is te zien in tabel 6. In het totaal werden er 31 eieren gelegd en kwamen er 23 jongen uit. Uiteindelijk vlogen er 21 jongen uit (91.3%) wat een totaal broedsucces (uitgevlogen jongen / gelegd ei) van 67.7% oplevert.

De gemiddelde legselgrootte van de eerste nesten is 6.2 eieren maar was niet constant over de groepen : 7.5 (HH) en 5.3 (MG).

De gemiddelde datum waarop het eerste ei werd gelegd is 15 april, met op 12 april de allervroegste van het seizoen en op 17 april de laatste eerste eileg.

Tabel 6: Overzicht gegevens Boomklever

Totalen Boomklever	HH	OW	OO	Sch	MG	MS	TW	totaal
# nestkasten	71	37	35	37	51	62	36	329
# nestkasten bezet	2	0	0	0	3	0	0	5
% nestkasten bezet	2,8	0,0	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	1,6
# nesten met eieren	2	-	-	-	3	-	-	5
# nesten met jongen	2	-	-	-	2	-	-	4
# eieren	15	-	-	-	16	-	-	31
# eieren uitgekomen	12	-	-	-	11	-	-	23
% eieren uitgekomen	80	-	-	-	69	-	-	74,2
# jongen uitgevlogen	12	-	-	-	9	-	-	21
% jongen uitgevlogen	100	-	-	-	81.8	-	-	91.3
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	80	-	-	-	56.3	-	-	67.7
# met 2e broedsel	0	-	-	-	0	-	-	0

Let op! In de tabellen is het aantal eieren en jongen over het eerste en (eventuele) tweede legsel opgeteld

Andere soorten

Dit seizoen leverde de eerste broedparen van de Grote Bonte Specht op in de nestkasten van onze werkgroep, maar helaas zijn er geen jongen uitgevlogen. Ook gaven Vogelwacht leden weer gehoor aan de oproep om thuis nesten en nestkasten te controleren. Van deze soorten zijn er te weinig nesten om goede uitspraken te doen over gemiddeldes. Voor de karakteristieken van deze soorten wordt daarom verwezen naar de tabel bij de ThuisWerker (TW) groep (en voor de Grote Bonte Spechten naar de tabel bij de groep Odiliapeel Oost (OO)).

Vergelijking met voorgaande jaren:

Helaas zijn er heel veel oude gegevens verloren gegaan. Uit de begintijd (1976) zijn er nog 3 velletjes gemeente papier met ruwe data van controles in Odiliapeel. Van de jaren 1995-1999 zijn er ook nog gegevens uit Odiliapeel (variërend van 18 tot 61 Kool- en Pimpelmezen nesten totaal). Pas van de jaren 2003 en 2004 zijn gedetailleerde gegevens bekend. Bij de onderstaande vergelijking moet men er dus wel steeds rekening mee houden dat de vergelijkingen met 1995-1999 gebaseerd zijn op kleine aantallen (met dus grote spreiding op de getallen) en dat die slechts uit 1 gebied (Odiliapeelse bossen) komen dat misschien niet altijd met bijvoorbeeld de Maashorst te vergelijken is.

In tabel 6, 7 en 8 staan per soort de belangrijkste gegevens van 2005, 2004 en 2003, respectievelijk.

Tabel 6: Kengetallen per soort broedseizoen 2005

Totalen 2005	Kool-meess	Pimpel-meess	Bonte vliegenvanger	Zwarte meess	Gekraagde Roodstaart	Boomklever	Overige	Totaal
# nestkasten	329							329
# nestkasten bezet	167	68	13	4	4	5	23	284
% nestkasten bezet	50,8	20,7	4,0	1,2	1,2	1,5	7,0	86,3
# nesten met eieren	165	69	13	5	4	5	23	284
# nesten met jongen	139	62	11	5	3	4	18	242
# eieren	1267	615	75	38	23	31	204+?	2253+?
# eieren uitgekomen	1031	561	67	34	18	23	137+?	1871+?
% eieren uitgekomen	81,4	91,2	89,3	89,5	78,3	74,2	67,2	83,0
# jongen uitgevlogen	982	508	67	34	18	21	128	1758
% jongen uitgevlogen	95,2	90,6	100	100	100	91,3	93,4	94,0
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	77,5	82,6	89,0	89,5	78,3	67,7	62,7	78,0
Legsel grootte (1e nest)	7.8	8.9	5.8	7.3	5.75	6.2	---	
Gem. Datum 1e eileg	18-apr	14-apr	06-mei	15-apr	22-mei	15-apr	---	
# met 2e broedsel	7	1	0	1	0	0	?	9
% 2e broedsel	4,2	1,5	0,0	25,0	0,0	0,0	?	3,2

Tabel 7: kengetallen per soort broedseizoen 2004

Totalen 2004	Koolmees	Pimpelmees	Bonte vliegen-vanger	Zwarte mees	Gekraagde Roodstaart	overigen	Totaal
# nestkasten	274						274
# nestkasten bezet	90	51	14	8	3	17	183
% nestkasten bezet	32,8	18,6	5,1	2,9	1,1	6,2	66,8
# nesten met eieren	89	48	13	8	3	16	177
# nesten met jongen	84	46	12	7	3	14	166
# eieren	896	550	83	66	17	69	1681
# eieren uitgekomen	787	485	73	52	16	58	1471
% eieren uitgekomen	87,8	88,2	88,0	78,8	94,1	84,1	87,5
# jongen uitgevlogen	771	462	73	41	16	50	1413
% jongen uitgevlogen	98,0	95,3	100,0	78,8	100,0	86,2	96,1
% broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	86,0	84,0	88,0	62,1	94,1	72,5	84,1
Gem. datum 1e eileg	21-apr	17-apr	12-mei	21-apr	9-mei		
# met 2e broedsel	11	3	0	1	0	0	15
% 2e broedsel	12,2	5,9	0,0	12,5	0,0	0,0	8,2

Tabel 8: kengetallen per soort broedseizoen 2003

Totalen 2003	Koolmees	Pimpelmees	Bonte Vliegenvanger	Zwarte mees	Gekraagde Roodstaart	totaal
# nestkasten	207					207
# nestkasten bezet	92	47	9	7	1	156
% nestkasten bezet	44,4	22,7	4,3	3,4	0,5	75,4
# nesten met eieren	85	46	9	7	1	148
# nesten met jongen	73	44	9	7	1	134
# eieren	778	475	55	66	7	1381
# eieren uitgekomen	595	432	51	49	0	1127
% eieren uitgekomen	76,5	90,9	92,7	74,2	0,0	66,9
# jongen uitgevlogen	577	355	50	49	0,0	1031
% jongen uitgevlogen	97,0	83,5	98,0	100,0	0,0	75,7
% broedsucces (uitgevlogen jong/gelegd ei)	74,2	74,7	90,9	74,2	0,0	74,7
Legselgrootte (1e nest)	8.0	9.9	6.1	8.7	7	
Gem. datum 1e eileg	20-apr	15-apr	02-mei	08-apr	18-mei	
# met 2e broedsel	6	4	0	1	0	11
% 2e broedsel	7.1	8.7	0	14.3	0	7.4

Het totaal aantal gecontroleerde nesten steeg in 2005 met 20% naar 329, mede daardoor overschreed het totaal aantal eieren dat geteld is tot boven de 2250. Opmerkelijk is het hoge bezettingspercentage van de kasten dit jaar: meer dan 90% tov

van 67% en 75% in 2004 en 2003, respectievelijk. Dit was in het begin van het seizoen nog hoger en verschillende groepen hebben er daarop extra kasten bij gehangen.

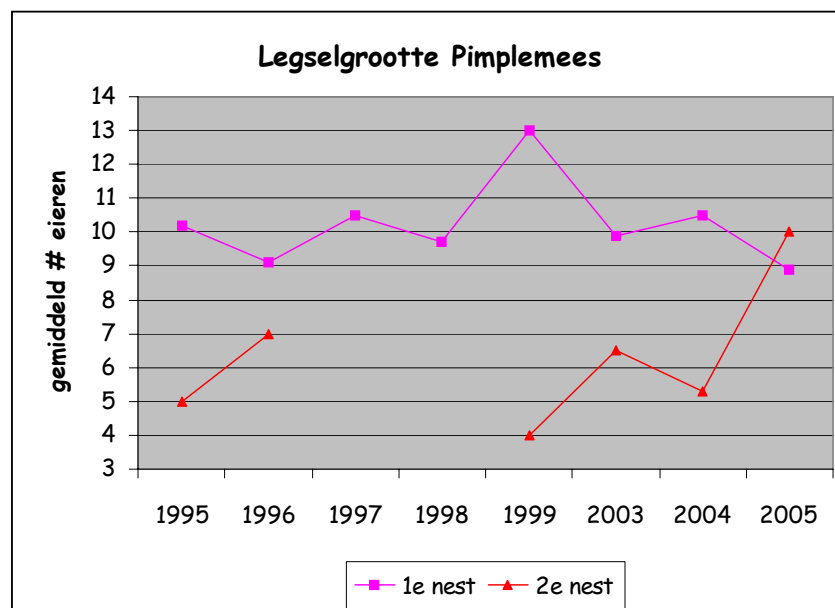
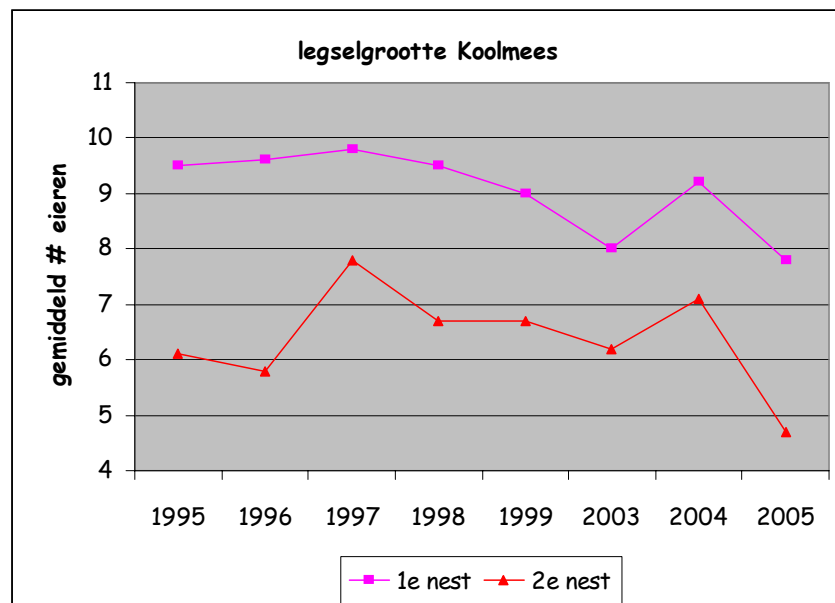
Legsel grootte

In de grafiek hiernaast wordt een overzicht gegeven van de legselgroottes van het eerste en tweede legsel van de Koolmees (de soort waar de meeste gegevens over zijn). Duidelijk is te zien dat 2005 een slecht jaar was want tot nu toe zijn beide legfels niet zo klein geweest. Dit is ook het geval voor het eerste

nest van de Pimpelmees. Het beeld van het tweede Pimpelmees nest is vertekend omdat er dit jaar slechts 1 tweede Pimpelmees legfel was dat uit 10 eieren bestond!

Deze kleinere legfels ten opzichte van vorig jaar werden ook gevonden voor de Zwarte Mees en Bonte Vliegenvangers maar weer niet voor de Gekraagde Roodstaart en de Boomklever. Voor de Bonte Vliegenvanger is de vergelijking (2005 tov 2004 tov 2003) als volgt: (5.8 - 5.9 - 6.1); voor de Zwarte Mees (7.3 - 7.4 - 8.7); voor de Gekraagde Roodstaart (5.8 - 5.7 - 7) en voor de Boomklever (6.2 - 6 - ~).

Er lijkt dus geen relatie te zijn tussen de mate van verandering in legfelgrootte en de gemiddelde eerste eileg datum, de Zwarte Mees en Boomklever beginnen gemiddeld bijna even laat in het seizoen aan de eerste eileg maar laten slechts kleinere veranderingen zien ten opzichte van vorig jaar.

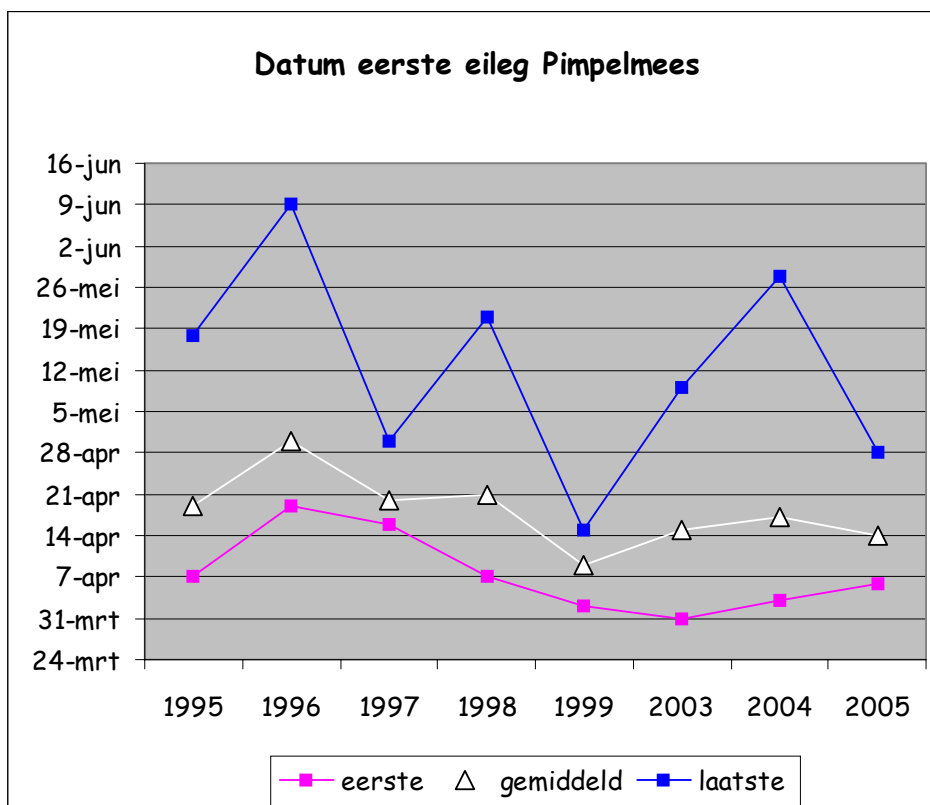
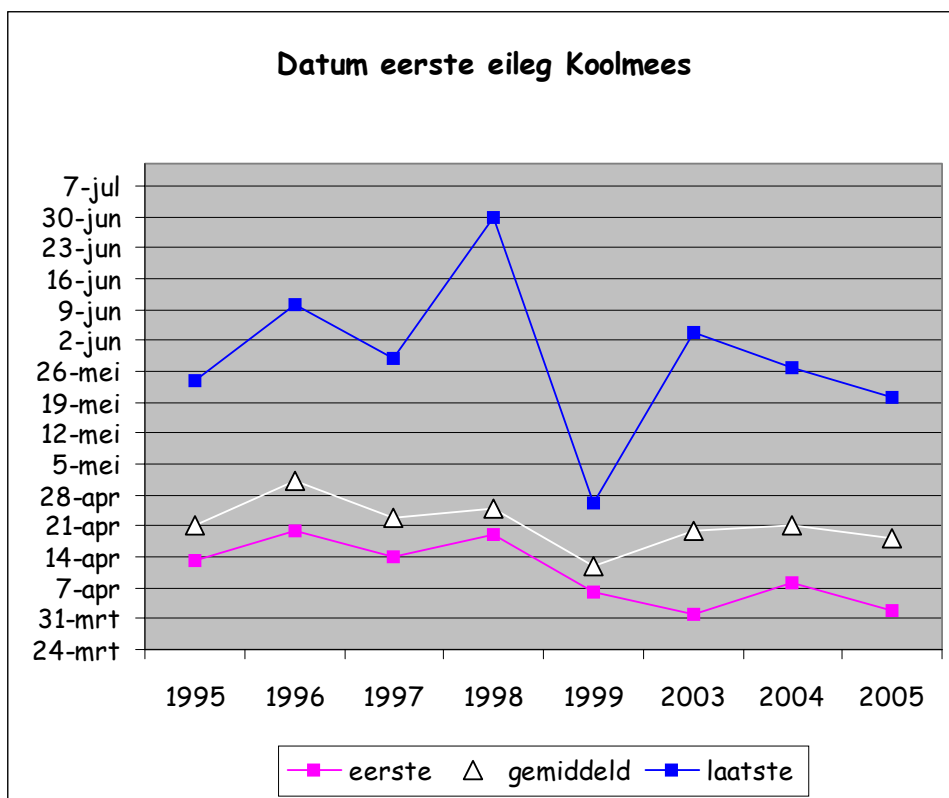
Gemiddelde datum 1e eileg

De Kool- en Pimpelmees begonnen hun eerste eileg van het eerste legsel dit jaar in vergelijking met 2003 en 2004 bijna op dezelfde datums (marge 1 á 2 dagen, zie nevenstaande grafieken). Dit in tegenstelling tot de Zwarte mees en de Bonte

Vliegvangers die dit jaar gemiddeld 6 dagen eerder begon dan vorig jaar (2005 tov 2004 tov 2003): (15 apr - 21 apr - 08 apr) en (06 mei - 12 mei - 2 mei), respectievelijk. De Gekraagde Roodstaart was maar daarentegen gemiddeld 13 dagen later dan in 2004 en

bijna gelijk aan 2003 (22 mei - 09 mei - 18 mei). De Boomklever was dit jaar gemiddeld precies gelijk aan het ene nest van vorig jaar (15 april).

Een verklaring hiervoor kan niet gegeven worden uit de beschikbare gegevens.

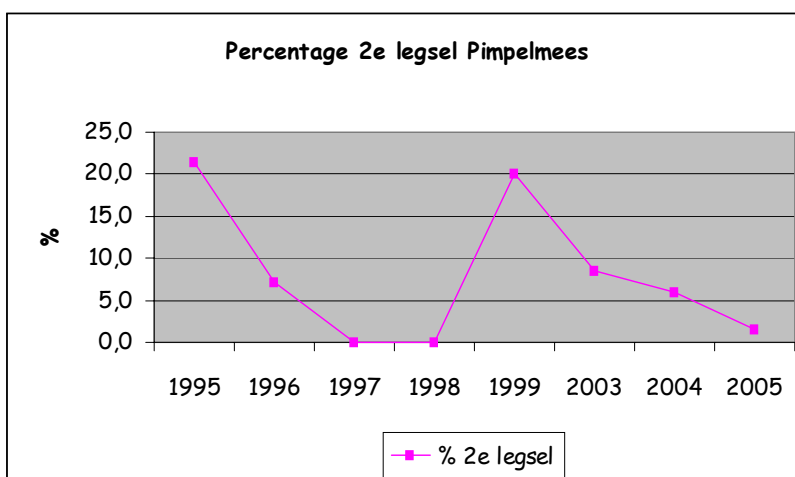
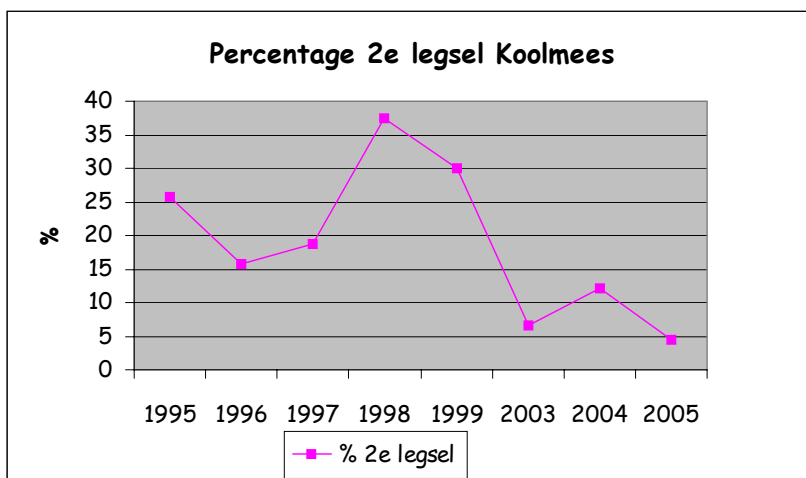

Percentage tweede legfels

Het percentage tweede legfels nam voor de Koolmees dit jaar weer af (van 12.2% naar 4.2%) en is daarmee, net als de legfelgrootte de kleinste tot nu toe.

Ook dat van de Pimpelmees nam verder af tot het laagste niveau van de jaren waarvan we gegevens van hebben.

De Zwarte mees verdubbelde van 12.5% naar 25 procent maar dat heeft meer te maken met de afname van het totaal aantal nesten (van 8 naar 4) terwijl er nog steeds maar 1 tweede legfel gevonden werd.

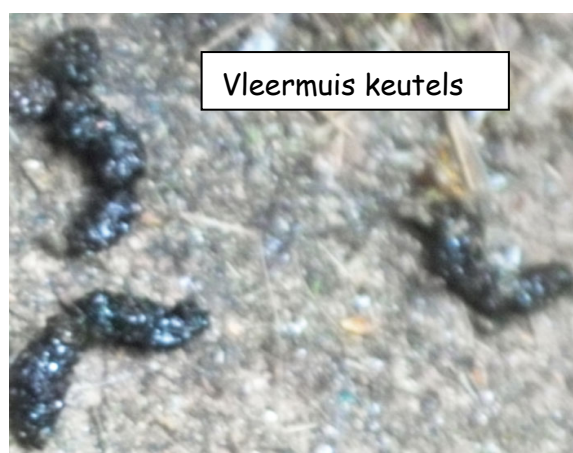
Opmerkelijke zaken

Nieuwe soorten

De Grote Bonte Specht maakte een spectaculaire maar ook verwoestende entree. Daar waar die de kasten binnenkwam verwoestte deze soort het bestaande nest, hakte nog wat haksel bij elkaar en legde in totaal 3 eieren.

Ook werden dit jaar drie Kuifmees nesten gevonden maar omdat twee daarvan in een oud spechtengat in een berk broedde konden deze niet gecontroleerd worden.

Ook werden er, na de Eekhoorn van vorig jaar, twee andere zoogdieren gezien die gebruik hebben gemaakt van de nestkasten: vorig jaar herfst werd in 3 kasten in

Odiliapeel sporen van vleermuizen gevonden. In twee werden keuteltjes aangetroffen, makkelijk te herkennen: zwarte langwerpige keutels met glinsterende stukjes erin: de vleugeltjes van de insecten die op het menu stonden (zie foto).

In de derde kast werd ook daadwerkelijk een Grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) aangetroffen. Deze hing karakteristiek ondersteboven. Op www.vleermuis.net vond ik het volgende over deze vleermuis: Zijn naam zegt het al: de gewone grootoorvleermuis is herkenbaar aan zijn grote oren. De oren kunnen 3 tot 4 cm lang zijn en zijn ruim half zo lang als het lichaam.

De gewone grootoorvleermuis is een middelgrote vleermuis met zeer brede en relatief lange vleugels met een spanwijdte van 24 tot 28,5 cm. Het gewicht ligt tussen de 4,5 en 12 gram.

De gewone grootoorvleermuis geldt als standvleermuis. Meestal overwinteren ze in de onmiddellijke nabijheid van hun zomerverblijfplaatsen. De maximale afstand waarover verplaatsingen van geringde dieren zijn geregistreerd is circa 50 km. In winterslaap vouwen grootoorvleermuizen hun oren onder hun vleugels en blijft van het oor alleen het oorklepje (tragus) zichtbaar. De tragus is bijna half zo lang als het oor en is bij de gewone grootoorvleermuis egaal roze/bruin van kleur.

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West- en Noord-Nederland een zeldzaamheid.

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West- en Noord-Nederland een zeldzaamheid.

De grootoorvleermuis jaagt met een langzame, zeer wendbare vlucht dicht op of door de vegetatie, waar insecten van bladeren of uit de lucht worden gegrepen. Vaak vliegen ze in een langzame, stijgende vlucht verticaal van onderen naar boven langs vegetatie of wanden. Soms blijven ze stil hangen (bidden) in de lucht. De prooien worden dan direct van de vegetatie afgepikt.

Gewone grootoorvleermuizen vangen diverse relatief grote, vaak dagactieve of niet-vliegende prooien, zoals dagpauwogen, langpootmuggen, spinnen, kevers, schietmotten, vliegen, rupsen, steekmuggen en oorwormen. Grote prooien worden meegenomen naar een hangplaats en daar opgegeten. Deze hangplaatsen kunnen bestaan uit een boomtak of plafondbalk. Dergelijke hangplekken zijn herkenbaar aan de vleermuiskeutels en de afgebeten vlindervleugels die onder de hangplek te vinden zijn.

Gewone grootoorvleermuizen jagen in de directe omgeving van de verblijfplaats tot op een afstand van maximaal 3 km. Ze volgen hagen en houtwallen, maar vooral in bos of kleinschalig landschap vliegen ze gewoon tussen de bomen door. De paartijd loopt van de herfst tot in het voorjaar. In de herfst en het voorjaar worden grootoorvleermuizen waargenomen, die vanaf een hangplaats aan bijvoorbeeld een boomstam, luid roepend de aandacht trekken. In die tijd worden seksueel actieve mannetjes in boomholtes, op zolders en in nest- en vleermuiskasten gevonden.

Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Overwinterende gewone grootoorvleermuizen zijn echter ook op zolders en in kerktorens, en een enkele keer in boomholtes gevonden. De winterslaapperiode duurt van oktober/november - maart/april. Het zijn echter geen stabiele slapers. Vooral grootoorvleermuizen die in winterverblijven met wisselende temperaturen overwinteren, worden, ook bij koud weer, regelmatig wakker. Ze jagen dan bijvoorbeeld op zolders op de daar overwinterende vlinders.

Ook was het dit jaar een zeer goed muizen jaar. Dat is goed te zien aan de hoge aantallen jongen van een typische muizen eter als de Torenvalk. Maar was ook goed te merken in het vroege voorjaar. Door de milde winter zijn waarschijnlijk veel muizen goed overwinterd en in de Hengstheuvel werden bij de eerste controle in maart

verschillende muizen nesten in de nestkasten aangetroffen. De muizennesten bestonden uit mos en strootjes dat tot een mooie bal was gevormd met de ingang boven in de bol recht voor het invlieggat (zie foto), vaak lagen er afgekloven dennenappels in en om de kasten zaten er eikels in het nest. In één van de kasten hebben we een Bruine Bosmuis kunnen waarnemen.

Na het ene nest van vorig jaar zette de Boomklever dit jaar flink door en konden 5 nesten worden bijgeschreven

In het volgende gedeelte van het verslag heb ik een verhaal overgenomen over het 's nachts controleren van nestkasten en het nut daarvan. Daarna zijn er in de Appendix de ruwe gegevens te zien per gebied per soort.

Leo Ballering, Augustus 2005

De man met de ladder (© Arie van Noordwijk)

In december loopt hij 's avonds weer door het Dorp en door de bossen van Vlieland: 'de man met de ladder' of 'vogel-Jan', zoals de kinderen hem noemen. Zijn werk bestaat uit het controleren van nestkastjes op slapende mezen. De meeste Vlielanders die zelf zo'n nestkast hebben weten wel zo'n beetje wat hij in het donker uitspookt. Voor hen die dat nog niet weten wil ik graag iets vertellen over zijn werk op Vlieland.

Het **Nederlands Instituut voor Ecologie** houdt al vanaf 1955 bij hoeveel mezen er op Vlieland broeden. In de vijftiger jaren zijn daarvoor de eerste nestkasten opgehangen. Naarmate de Vlielandse bossen wat ouder en rijker werden kwamen er steeds meer mezen en dus ook meer nestkasten. Op dit ogenblik hangen er zo'n 480 kasten (vanaf het Cavaleriekamp tot op het bedrijventerrein).

In 1955 broedden er nog maar zo'n 7 paar koolmezen op het eiland, de pimpelmees broedde er pas regelmatig vanaf 1964. De laatste vijf jaar varieerde het aantal broedende koolmezen van 137 tot 195 paren per jaar. Het aantal paren van de pimpelmees varieerde in deze periode van 42 tot 55. De verwachting is dat de aantallen nog kunnen toenemen naarmate de door Staatsbosbeheer gewenste omzetting van naaldhout naar loofhout gestalte krijgt. Het bos wordt dan rijker aan voedsel voor de mezen

Burgerlijke stand en volkstelling

Van al die jaren is precies bekend hoeveel eieren er werden gelegd en hoeveel jongen er uitgevlogen zijn. Vrijwel alle jongen die op Vlieland uitvliegen worden geringd en de identiteit van de ouders is meestal bekend. In feite wordt er van de mezen op Vlieland een 'burgerlijke stand' bijgehouden, waarin gegevens over geboorte, sterfte en migratie zo goed mogelijk worden bijgehouden. De meeste gegevens worden in het broedseizoen verzameld. Door wekelijks de nestkastjes te controleren kan het wel en wee van een mezenbroedsel nauwkeurig gevolgd worden. Niet alle broedpogingen zijn succesvol. Maar na een mislukt broedsel wordt er vaak direct weer een nieuwe poging ondernomen. In 1999 vlogen er 1237 jonge mezen uit (751 kool- en 486 pimpelmezen). In het broedseizoen 2000 was daarvan nog maar heel weinig in leven, n.l. 64 koolmezen (9%) en 38 pimpelmezen (8%). Hieruit blijkt dat maar liefst 90% van de jonge mezen het volgende broedseizoen niet haalt. Daarvan zijn er misschien een paar van het eiland vertrokken om hun heil elders te zoeken, maar de meeste zijn omgekomen.

Uit plukresten en braakballen weten we dat veel jonge mezen gepakt worden door de sperwer, die in de tijd dat de jonge mezen uitvliegen ook een nest met jongen moet groot brengen. Sperwers eten de mezen met ring en al op, maar ze kunnen de aluminium ringen natuurlijk niet verteren. Die worden samen met andere onverteerbare resten uitgebraakt in de vorm van kleine braakballen. Door naarstig zoeken, waarbij we soms een metaaldetector gebruiken, worden jaarlijks vele tientallen braakballen gevonden en onderzocht. Zo kunnen we zien welke mezen er door de sperwers gepakt worden en uit welke nestkast ze afkomstig zijn.

Een sterftepercentage van 90% in het eerste jaar lijkt enorm hoog, maar toch blijven er voldoende jonge mezen over om de bevolkingsdichtheid op peil te houden en zelfs te laten toenemen.

Slapen in nestkasten

Mezen slapen in de winter bij voorkeur in de nestkastjes. Daardoor hebben we de mogelijkheid om in de winter een tussenbalans op te maken. We voeren dus eigenlijk een volkstelling uit. Omdat de mezen zich niet uit zichzelf melden moeten we in het donker alle nestkasten (woningen) op het eiland controleren.

Het slapen in nestkasten in de winter geeft de mezen beschutting tegen regen, wind en kou en het biedt bescherming tegen roofdieren en uilen. Opmerkelijk is dat er altijd maar één mees in een kast slaapt. Van enkele andere soorten is bekend dat ze in de winter graag bij elkaar slapen wat uit een oogpunt van warmtehuishouding aantrekkelijk is. Kool- en pimpelmezen verdragen elkaar echter niet binnen zo'n kleine ruimte. Op uw wintervoerplaats kunt u ook zien dat ze vaak naar elkaar dreigen en dat er daar een rangorde bestaat.

Verstoorde nachtrust?

Een koolmees slaapt het liefst op de kale bodem van een schone nestkast. Als er nog vieze, oude nesten in zitten van het afgelopen seizoen met daarin vaak lastige parasieten kiest de vogel liever een andere, schone nestkast. Daarom maken wij al onze nestkasten aan het eind van het broedseizoen schoon. Meestal slaapt de mees in dezelfde positie wat blijkt uit een ophoping van uitwerpselen in de kast. Ze slapen erg vast en storen zich niet aan geluiden in het bos. Als je 's nachts voorzichtig het deksel van een kast openmaakt en er met de zaklantaarn in schijnt kun je de mees goed bekijken. Kop in de veren en alle donsveren opgezet om warmteverlies zo goed mogelijk tegen te gaan. Meestal wordt de mees pas goed wakker als hij opgepakt wordt. Dat is nodig om het nummer op de ring af te lezen en om geslacht en leeftijd vast te stellen. In december krijgen jonge mezen, die dan zo'n 5-6 maanden oud zijn, voor het eerst kleurringetjes. Vlielanders die vetbollen en pinda's ophangen zullen die ringetjes wel eens gezien hebben en zich er misschien over verbaasd hebben: 'het lijken wel kerstbomen!'

Die kleurringen worden in unieke codes aangelegd en kunnen met een goede verrekijker afgelezen worden, zonder de mees te vangen. Ook zijn deze ringetjes goed te zien bij broedende mezen zonder dat we ze hoeven te pakken.

Tenslotte wordt de mees nog even gewogen voordat hij weer via het vlieggat in de kast teruggezet wordt. De vogel valt dan weer snel in slaap.

Aan het begin van de avond wegen vrouwtjes koolmezen gemiddeld zo'n 18 gram, de mannetjes gemiddeld 19 gram. Het gewicht neemt in de loop van de nacht af en is op zijn laagst als de mees de volgende ochtend de kast verlaat.

Lange nachten

Voor mensenbegrippen gaan mezen vroeg naar bed. In december gaan de eerste vogels al om kwart voor vijf de kast in. Ze zitten al in de kast terwijl andere vogels zoals winterkoning en merel nog buiten rondscharrelen. Pas als het weer licht begint te worden gaan de vogels naar buiten. Dat zijn dus lange nachten en tijdens zo'n nacht verbruikt de mees veel energie om zijn lichaamstemperatuur op peil te houden. Daarom is het van groot belang dat ze na het opstaan weer snel voedsel kunnen vinden. Lukt dat niet dan gaan de mezen de volgende avond slapen met te weinig reserves en kunnen ze

een koude nacht niet overleven. Zo vonden we ooit in een proefbos bij Breda tientallen dode mezen in de kasten na een dag met extreme ijzel. Deze vogels konden door de enorme ijsafzetting op takken en twijgen onvoldoende voedsel vinden en gingen de nacht in met onvoldoende reserves.

Op 28 december vond ik een mannetjes koolmees in een kastje in de tuin van de familie Nanninga, die aan de lichte kant was. De volgende avond trof ik deze mees stervend aan in een kastje bij Mevr. Hodes. Geheel onverwacht bleek er in dezelfde nestkast ook nog een vrouwtjes koolmees te slapen. Normaal slapen mezen altijd alleen. Mezen inspecteren de kast voor ze erin gaan. Als die al bezet is dan zal de bewoner agressief op de nieuwe bezoeker reageren. De laatste zoekt dan maar een andere slaapplek op. Alleen als er een ziek of dood exemplaar in de kast zit gaat de bezoeker gewoon naar binnen. Zo kan je soms slapende exemplaren aantreffen naast of op dode soortgenoten.

De oudste dame van Vlieland

De mannetjes koolmees die bij Mevr. Hodes in de nestkast stierf is niet oud geworden: hij werd geboren op 12 mei 1999. Van alle mezen in de avondcontrole in december 2000 waren er 107 geboren in 2000, 59 in 1999, 58 in 1998, 14 in 1997, 10 in 1996 en 1 vrouwtjes koolmees was geboren op 18 mei 1994!

U ziet dat als een jonge koolmees de eerste maanden na het uitvliegen weet te overleven hij of zij best nog oud kan worden.

Koolmees vrouwtje B.898522 staat in de 'burgerlijke stand' vermeld als de oudste mees die ooit op Vlieland geleefd heeft. Zij werd geboren op **15 mei 1985** en werd in **juni 1994** voor het laatst gezien.

Broeden zonder eieren

In de negen jaar van haar leven heeft B.898522 in de eerste drie levensjaren 21 jongen grootgebracht, maar daarna heeft ze zes jaar achter elkaar gebroed zonder eieren te leggen! Dit verschijnsel van vrouwtjes die op een leeg nest broeden i.p.v. op eieren komt regelmatig voor op Vlieland en ook op zandgronden van de vaste wal. **Zure regen, kalkgebrek en inteelt zijn mogelijke oorzaken.**

Voor de overleving van de betreffende vrouwtjes hoeft dit niet direct nadelig te zijn. Eieren leggen en jongen groot brengen kost veel energie en door dit over te slaan investeert de mees in zich zelf en niet in haar nageslacht. Het blijft echter een onnatuurlijk verschijnsel, maar er is meer onderzoek nodig om de oorzaak te vinden.

Groepsvorming

Niet alle mezen die je in het Dorp op de voerplaatsen ziet slapen ook in het Dorp. In de schemer verzamelen sommige zich in groepjes en trekken dan naar het bos rondom het Dorp om daar in de kasten te slapen. Zo kan je vogels die steeds op dezelfde voerplaats komen ook dicht bij elkaar in de nestkasten aantreffen. Veel mezen houden in de winter hun territorium in de bossen rond het Dorp vast, maar kunnen de verleiding van de pinda's en vetbollen in het Dorp niet weerstaan en halen het voedsel op de plek waar ze dat het gemakkelijkst kunnen krijgen.

Onderzoek

Een vraag die ik nog wel eens te horen krijg is: '**weten jullie na zoveel jaren nog niet genoeg van die mezen?**' Eerlijk gezegd gaat het onderzoek niet eens zozeer om de

mezen zelf, maar veel meer om de onderliggende, algemene wetmatigheden die een verklaring geven voor wat we bij dieren in de vrije natuur waarnemen. De **koolmees** is voor dit onderzoek uitgekozen omdat hij zo gemakkelijk te bestuderen is. Het is een standvogel en dus het hele jaar aanwezig, hij is talrijk, hij broedt in nestkasten die gemakkelijk te controleren zijn en waar je alle mogelijke registratieapparatuur aan kan vast maken en bovendien is hij gemakkelijk te vangen. Om soortgelijke redenen kiest men in laboratoria voor muizen, ratten, fruitvliegjes of bepaalde bacteriesoorten.

Natuurlijk wordt er ook wel onderzoek gedaan naar 'moeilijke' en zeldzame soorten, maar dat gebeurt vaak omdat deze soorten bedreigd worden en er kennis nodig is om hun voortbestaan veilig te stellen. De algemene biologische kennis die bij het onderzoek aan een algemene soort als de koolmees verzameld wordt, is nodig om een beter inzicht te krijgen in de problemen van zeldzame en bedreigde soorten.

Op Vlieland wordt de mezenstand al **vanaf 1955** bestudeerd. Een aantal basisgegevens wordt elk jaar verzameld, zoals aantal broedparen, legbegin, legselgrootte, groei van de jongen, aantal uitgevlogen jongen, leeftijdssamenstelling van de broedvogels, etc.

Hoewel de jaarlijkse variatie in legbegin zeer groot is, laat de rode lijn een **geleidelijke vervroeging van ca 4 dagen** zien.

Timing: te vroeg of te laat?

Om gezonde jongen groot te kunnen brengen is de koolmees erg afhankelijk van rupsen. De jongen moeten in het nest zitten op het moment dat er sprake is van een piek in het rupsenaanbod. Een kwestie dus van goede timing, maar het kan ook gebeuren dat de mezen te vroeg of te laat zijn. Ons onderzoek heeft aangetoond dat zowel de koolmees als de rups van de **wintervlinder**

reageren op de ontwikkeling van de temperatuur in het

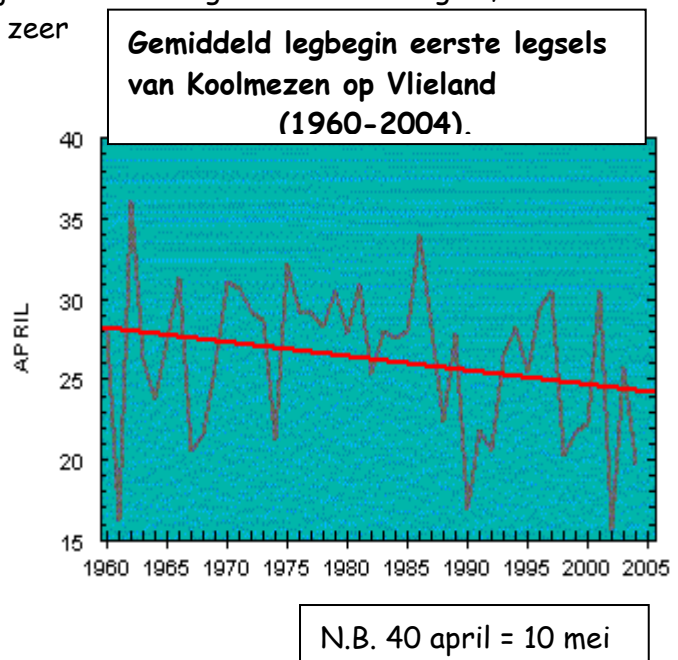
voorjaar. De mees doet dat echter op een wat andere manier dan de rups. Nu de gemiddelde temperatuur stijgt ontstaat er een probleem. Het moment waarop de jonge meesjes in het nest zitten valt niet meer samen met de rupsenpiek. In sommige jaren kan dit tot gevolg hebben dat vele jonge mezen verhongeren omdat de ouders niet genoeg rupsen kunnen vinden.

Deze onderzoeksresultaten waren alleen mogelijk omdat wij van een aantal terreinen (waaronder Vlieland) over een periode van tientallen jaren gegevens hebben.

Nut

Veel mensen zetten vraagtekens bij het nut van wetenschappelijk onderzoek als niet direct duidelijk is dat ze er in materiële zin beter van zullen worden. Toch is kennis van natuurlijke processen en systemen, inclusief de mens, van het grootste belang om het zo bedreigde erfgoed van deze planeet te beheren en te beschermen.

U begrijpt het al: de man of vrouw met de ladder zal niet zo snel uit het Vlielandse dorpsbeeld verdwijnen.

Appendix
Ruwe data per groep

Odiliapeel Oost

koolmees odiliapeel oost 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
1	14	14	100	14	100	9-apr
2	7	7	100	7	100	22-apr
3	8	0	0	0	nvt	15-apr
5	8	8	100	8	100	6-mei
6	12	7	58	7	100	15-apr
7	10	9	90	9	100	22-apr
9	11	8	73	8	100	18-apr
11	12	11	92	11	100	20-apr
13	8	8	100	8	100	14-apr
16	7	7	100	7	100	16-apr
17	10	10	100	10	100	13-apr
18	10	8	80	8	100	17-apr
20	12	11	92	11	100	17-apr
25	13	12	92	11	92	15-apr
38	9	9	100	9	100	19-apr
40	12	11	92	10	91	11-apr
41	8	7	88	7	100	19-apr
43	8	7	88	7	100	21-apr
44	11	10	91	10	100	15-apr
54	9	0	0	0	nvt	25-apr
55	10	10	100	10	100	6-apr
57	7	7	100	6	86	16-mei
58	10	10	100	10	100	17-apr
60	2	0	0	0	nvt	23-apr
totaal	228	191	83,8	188	98,4	

koolmees Odiliapeel oost 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
13	4	3	75	0	0	31-mei
54	3	0	0	0	nvt	18-mei
3	5	4	80	0	0	26-mei
totaal	12	7	58	0	0	

Pimpelmees Odiliapeel oost 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
1	4	0	0	0	nvt	18-apr
4	10	8	80	8	100	25-apr
10	10	9	90	0	0	12-apr
15	9	9	100	9	100	15-apr
32	10	10	100	10	100	13-apr
42	10	10	100	10	100	19-apr
56	10	10	100	10	100	21-apr
59	10	10	100	9	90	19-apr
62	11	11	100	11	100	21-apr
totaal	84	77	92	67	87,0	

Grote Bonte Specht Odiliapeel oost 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
30	2	1	50	0	0	24-apr
57	1	0	0	0	nvt	23-apr
totaal	3	1	33	0	0	

Odiliapeel West

koolmees Odiliapeel West 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
3	10	8	80	8	100	22-apr
4	8	3	38	3	100	13-apr
6	7	7	100	7	100	15-apr
9	6	6	100	6	100	27-apr
12	9	9	100	9	100	2-apr
23	9	9	100	8	89	16-apr
24	8	8	100	8	100	13-apr
28	7	7	100	7	100	19-apr
29	9	9	100	9	100	6-apr
30	9	9	100	9	100	12-apr
32	7	7	100	7	100	16-apr
33	7	7	100	7	100	15-apr
36	9	8	89	8	100	19-apr
39	7	7	100	5	71	27-apr
40	9	9	100	9	100	15-apr
42	5	5	100	5	100	20-apr

koolmees Odiliapeel West 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
43	12	12	100	10	83	9-apr
44	8	8	100	8	100	7-apr
45	9	9	100	9	100	6-apr
46	9	9	100	9	100	9-apr
47	7	7	100	7	100	16-apr
totaal	171	163	95,3	158	96,9	

koolmees Odilidapeel West 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
4	4	?	?	?	?	18-jun
45	5	5	100	5	100	18-mei
totaal	9	5	56	5		klaar

Pimpelmees Odiliapeel West 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
5	11	11	100	11	100	14-apr
8	10	9	90	9	100	17-apr
14	12	11	92	11	100	10-apr
21	6	0	0	0	nvt	9-apr
22	13	13	100	13	100	6-apr
26	9	8	89	7	88	17-apr
27	13	11	85	11	100	20-apr
31	10	10	100	10	100	14-apr
34	9	9	100	9	100	15-apr
35	11	9	82	9	100	12-apr
38	8	8	100	8	100	18-apr
49	13	13	100	12	92	7-apr
51	11	11	100	11	100	10-apr
53	10	10	100	9	90	17-apr
totaal	146	133	91,1	130	97,7	

Maashorst Grensweg

Koolmees Maashorst Grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
1	5	2	40	2	100	18-apr

Koolmees Maashorst Grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
2	7	7	100	7	100	25-apr
4	2	1	50	1	100	3-mei
6	8	0	0	0	nvt	11-apr
7	11	11	100	11	100	9-apr
14	7	6	86	6	100	18-apr
17	8	7	88	7	100	18-apr
18	7	4	57	4	100	24-apr
19	8	5	63	5	100	15-apr
20	8	1	13	1	100	17-apr
26	9	9	100	9	100	10-apr
28	11	7	64	7	100	19-apr
29	2	0	0	0	nvt	18-apr
30	4	0	0	0	nvt	25-apr
32	5	5	100	5	100	16-apr
33	7	7	100	6	86	12-apr
34	7	7	100	7	100	18-apr
35	11	10	91	10	100	11-apr
39	8	6	?	5	83	16-apr
40	4	0	0	0	nvt	17-apr
54	1	0	0	0	nvt	27-apr
57	2	0	0	0	nvt	17-apr
45a	1	0	0	0	nvt	18-apr
totaal	143	95	66,4	93	97,9	

Koolmees Maashorst Grensweg 2e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
26	6	5	83	5	100	20-mei
40	6	5	83	5	100	20-mei
totaal	12	10	83	10	100	

Pimpelmees Maashorst Grensweg 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
3	11	11	100	11	100	13-apr
9	9	8	89	8	100	22-apr
11	8	8	100	8	100	11-apr
16	7	5	71	5	100	15-apr
21	10	9	90	9	100	14-apr

Pimpelmees Maashorst Grensweg 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
24	9	9	100		9	100	15-apr
31	2	0	0		0	nvt	17-apr
38	13	13	100		13	100	9-apr
53	8	8	100		8	100	28-apr
totaal	77	71	92		71	100	

Bonte Vliegenvanger Maashorst Grensweg 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
5	6	6	100		6	100	3-mei
10	7	7	100		7	100	7-mei
12	5	5	100		5	100	9-mei
13	6	6	100		6	100	8-mei
15	6	6	100		6	100	24-apr
22	7	7	100		7	100	3-mei
23	6	6	100		6	100	27-apr
25	7	7	100		7	100	9-mei
42	6	4	67		4	100	3-mei
44	6	5	83		5	100	6-mei
45	1	0	0		0	nvt	25-mei
52	4	0	0		0	nvt	11-mei
totaal	67	59	88		59	100	

Zwarte Mees Maashorst Grensweg 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
8	8	6	75		6	100	12-apr

Boomklever Maashorst Grensweg 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
36	3	0	0		0	nvt	17-apr
46	6	4	67		4	100	15-apr
41	7	7	100		5	71	12-apr
totaal	16	11	69		9	81,8	

Maashorst Slingerpap

Koolmees Maashorst Slingerpap 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
2	5	0	0		0	nvt	29-apr
4	4	2	50		2	100	30-apr
5	11	11	100		11	100	21-apr
6	9	9	100		9	100	16-apr
8	7	7	100		7	100	9-apr
9	8	6	75		6	100	26-apr
12	9	9	100		9	100	14-apr
17	10	10	100		10	100	13-apr
19	16	4	25		4	100	21-apr
22	8	7	88		7	100	21-apr
23	7	7	100		7	100	16-apr
24	6	6	100		6	100	17-apr
26	5	0	0		0	nvt	12-apr
27	4	4	100		4	100	19-apr
28	9	9	100		9	100	30-apr
29	5	2	40		2	100	19-apr
30	3	0	0		0	nvt	1-mei
36	3	3	100		3	100	1-mei
37	9	9	100		9	100	19-apr
42	5	0	0		0	nvt	22-apr
43	9	8	89		8	100	15-apr
44	8	7	88		7	100	22-apr
48	5	0	0		0	nvt	11-mei
56	4	1	25		0	0	30-apr
67	7	7	100		7	100	7-mei
totaal	176	128	72,7		127	99,2	

Pimpelmees Slingerpap 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
31	8	8	100		0	0	10-apr
19	5	5	100		5	100	18-apr
13	10	10	100		10	100	13-apr
35	9	9	100		9	100	12-apr
32	5	4	80		4	100	12-apr
50	10	5	50		5	100	13-apr
totaal	47	41	87		33	80,5	

Zwarte Mees Maashorst Slingepad 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
25	6	6	100		6	100	18-apr
38	9	9	100		9	100	14-apr
68	6	4	67		4	100	19-apr
totaal	21	19	90		19	100	

Zwarte Mees Maashorst Slingepad 2e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
38	9	9	100		9	100	13-mei
totaal	9	9	100		9	100	

Gekraagde Roodstaart Slingepad 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
49	5	0	0		0	nvt	9-mei
34	6	6	100		6	100	19-mei
totaal	11	6	55		6	100	

Maashorst Hengstheuvel

Koolmees Hengstheuvel 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
23	10	6	60		6	100	7-apr
27	6	6	100		6	100	26-apr
31	7	7	100		7	100	18-apr
32	8	8	100		8	100	22-apr
34	4	0	0		0	nvt	20-apr
44	10	10	100		10	100	19-apr
49	7	7	100		7	100	17-apr
52	7	7	100		7	100	22-apr
56	9	7	78		0	0	8-apr
A1	1	0	0		0	nvt	7-mei
A3	10	10	100		10	100	14-apr
A6	9	9	100		?	?	9-apr
A7	10	10	100		10	100	19-apr
A10	10	10	100		9	90	16-apr
A12	6	0	0		0	nvt	18-apr

Koolmees Hengstheuvel 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekommen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
A13	7	7	100	7	100	17-apr
A14	8	8	100	8	100	17-apr
A16	2	0	0	0	nvt	8-apr
A17	8	8	100	8	100	16-apr
A18	10	10	100	10	100	15-apr
A24	8	8	100	8	100	16-apr
B1	11	11	100	6	55	23-apr
B3	6	6	100	6	100	12-apr
B6	9	9	100	4	100	18-apr
B8	10	3	30	3	100	23-apr
B9	7	7	100	7	100	14-apr
B10	7	6	86	6	100	1-me
B11	9	9	100	9	100	11-apr
B12	9	9	100	9	100	15-apr
B14	8	8	100	8	100	12-apr
B15	10	10	100	10	100	18-apr
B16	10	9	90	9	100	14-apr
B17	7	7	100	7	100	19-apr
B19	10	9	90	8	89	16-apr
B21	10	10	100	10	100	11-apr
B22	10	10	100	10	100	22-apr
B24	6	6	100	5	83	18-apr
totaal	296	267	90	238	89,1	

Pimpelmees Hengstheuvel 1e legsel						
kast no	# eieren	Uitgekommen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
16	9	9	100	4	44	15-apr
17	8	8	100	8	100	25-apr
18	9	9	100	9	100	19-apr
26	11	9	82	9	100	15-apr
40	10	10	100	10	100	11-apr
41	4	2	50	2	100	23-apr
A15	10	10	100	10	100	15-apr
A16	8	7	88	7	0	27-apr
A19	1	0	0	0	nvt	9-apr
A2	12	12	100	12	100	12-apr
A5	10	10	100	10	100	16-apr
A8	12	12	100	0	0	13-apr

Pimpelmees Hengstheuvel 1e legsel						
kast no	# eieren	Uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
A20	1	0	0	0	nvt	9-apr
A21	13	13	100	13	100	6-apr
A23	10	10	100	10	100	7-apr
B2	9	9	100	9	100	20-apr
B14	1	0	0	0	nvt	9-apr
B18	11	11	100	11	100	7-apr
B20	8	8	100	8	100	9-apr
totaal	157	149	95	132	88,6	

Gekraagde Roodstaart Hengstheuvel 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
43	7	7	100	7	100	13-mei

Boomklever Hengstheuvel 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
10	8	7	88	7	100	16-apr
b5	7	5	71	5	100	17-apr
totaal	15	12	80	12	100	

Maashorst Schaijk

Koolmees Schaijk 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
2	?	?	?	?	nvt	?
5	10	10	100	10	100	7-apr
9	8	7	88	7	100	14-apr
10	1	0	0	0	Nvt	28-apr
11	9	8	89	8	100	16-apr
12	8	7	88	7	100	13-apr
14	10	9	90	9	100	9-apr
15	9	9	100	9	100	16-apr
18	10	8	80	8	100	11-apr
19	10	9	90	9	100	4-apr
20	1	0	0	0	Nvt	16-apr
21	5	4	80	3	75	4-apr
22	3	0	0	0	Nvt	14-apr

Koolmees Schaijk 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
24	9	7	78		7	100	13-apr
25	11	5	45		5	100	24-apr
28	10	8	80		8	100	4-mei
29	5	5	100		5	100	13-mei
bosrand	5	5	100		5	100	24-apr
eekhoorn	6	6	100		6	100	26-apr
hoek	4	4	100		4	100	3-mei
puntdak	9	9	100		9	100	16-apr
XS	10	10	100		10	100	3-apr
totaal	153	130	85		129	99,2	

Pimpelmees Schaijk 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
1	13	13	100		9	69	9-apr
7	7	7	100		7	100	7-apr
16	14	14	100		14	100	9-apr
23	9	0	0		0	nvt	8-apr
berk	4	4	100		2	50	28-apr
groenhoeve 3	2	0	0		0	nvt	17-apr
kado	6	6	100		6	100	15-apr
totaal	55	44	80		38	86,4	

Pimpelmees Schaijk 2e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
23	10	9	90		9	100	4-mei

Gekraagde Roodstaart Schaijk 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
10	5	5	100		5	100	17-jun

Thuiswerkers

Koolmees Thuiswerkers 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
Groenhoeve 1	9	8	89		7	88	8-apr
Groenhoeve 2	9	0	0		0	nvt	9-apr
Groenhoeve 4	8	0	0		0	nvt	14-mei
LB	9	9	100		9	100	20-mei
els-6	8	7	88		7	100	20-apr
els-9	8	2	25		2	100	20-apr
els-4	9	9	100		9	100	12-apr
els-2	7	0	0		0	nvt	7-apr
totaal	67	35	52		34	97,1	

Pimpelmees Thuiswerkers 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
Bermershof 715	9	8	89		6	75	20-apr
lam + her	14	13	93		6	46	6-apr
els - 2	6	6	100		6	100	13-apr
els - 5	10	10	100		10	100	12-apr
totaal	39	37	95		28	75,7	

Roodborst Thuiswerkers 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
schaijk	5	5	100		5	100	24-mei
jolanda	6	6	100		6	100	19-apr
els 16	6	6	100		6	100	9-jun
els-eik	3	0	0		0	nvt	5-apr
totaal	20	17	85		17	100	

Bonte Vliegenvanger Thuiswerkers 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
els -3	8	8	100		8	100	5-mei

Heggenmus Thuiswerkers 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
jolanda	5	5	100		5	100	10-apr

Boerenzwaluw 1e legsel						
kast no	# eieren	uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
jolanda	6	3	50	3	100	3-mei

Kuifmees 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
hengstheuvcl	?	?	nvt		4	nvt	15-apr
Slingcrpad 54	6	3	50		3	100	4-jun
totaal	6	3	50		7	nvt	

Merel thuiswerkers 1e legsel							
kast no	# eieren	uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
LH1	4	0	0		0	nvt	12-mei
LH2	1	0	0		0	nvt	21-mei
LH3	5	4	80		3	75	21-mei
thvfij	4	4	100		4	100	6-mei
LB	4	0	0		0	nvt	2-apr
els-vuurdoorn	6	0	0		0	nvt	8-mei
totaal	24	8	33		7	87,5	

Zanglijster 1e legsel							
kast no	# eieren	Uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
lam+her	5	4	80		4	100	31-mrt

Zwarte kraai 1e legsel							
kast no	# eieren	Uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
Hengstheuvel	?	?	nvt		2	nvt	8-apr

Vink 1e legsel							
kast no	# eieren	Uitgekomen eieren			uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%		#	%	
lam+her	5	5	100		5	100	21-mei
els	5	2	40		0	0	12-mei

Vink 1e legsel						
kast no	# eieren	Uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
totaal	10	7	70	5	71,4	

Winterkoning 1e legsel						
kast no	# eieren	Uitgekomen eieren		uitgevlogen jongen		datum 1e eileg
		#	%	#	%	
Lam+her	5	5	100	4	80	23-jun
els	5	5	100	5	100	8-mei
totaal	10	10	100	9	90	